

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

DĚLÁME DOBŘE VĚCI

- 10 Bez dobrovolných asistentů bychom nedokázali nic
- 14 Třicet let táborů pro rodiny s handicapovanými dětmi
- 31 K tématu večere Páně
- 38 Diakonie: Přípravný pracovní program Matteo

Ó, JAK TO VONÍ...

Na svatodušní neděli
20. května proběhne
napříč sbory ČCE
svatodušní sbírka.

Její výtěžek pomůže
vybavit kuchyň
a jídelnu v domově
pro seniory v Diakonii
v Libici nad Cidlinou.

Připojte se!

www.svatodusnisbirka.cz

Zažij Pravěk

Co je třeba splnit:

- 1) Být ve věku 6 až 15 let
- 2) Podat přihlášku
- 3) Přijet

Pravěk se nachází
v Táboře Jana Amose
Komenského
v Bělči nad Orlicí

Pobudeme zde
od 1.7. do 14.7. 2018

Více informací na: <https://tabor-belec.evangnet.cz/>
Tábor zajišťuje Oddělení výchovy a vzdělávání ČCE

ÚVODNÍK

3 Kdo chce, dobré věci vidí – *D. Ženatá*

AKTUÁLNĚ

TÉMA

7 Biblická úvaha – *O. Ruml*

8 Muzeum Husova domu

– *A. Šmilauerová*

10 Bez dobrovolných asistentů bychom nedokázali nic – *D. Ženatá*

14 Třicet let táborů pro rodiny s handicapovanými dětmi
– *M. Binková*

15 Být součástí férového světa
– *A. Rozbořilová*

17 Chceme se vzít – *L. Ridzoňová*

18 Ze svých škol můžeme mít radost
– *J. Plíšková*

22 Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

27 Hájíme (si) lidská práva – *J. Vondrová*

28 Markétka v říši „Švábů“
– *M. Petrášová*

29 Padesát let na Travné
– *D. Kenningová*

31 Večeře Páně – *D. Blecha*

32 Novoborský husitsko-evangelický kostel – *J. Kirschner*

34 Reformace a církevní hudba
– *L. Moravetz*

DIAKONIE

38 Zahradník, kuchař, cukrář – *A. Šůra*

SLOVO

40 Poděkování čínských křesťanů

41 K sedmdesátému výročí založení Státu Izrael – *P. Sláma*

43 Ropa, uhlí, plyn – kamarádi ČCE?
– *Á. Tkadlec, D. Pfann*

45 Úvahy pod kazatelským stromem
– *M. Hübner*

46 Biskup na snowboardu – *J. Plíšková*

47 Po stopách stoleté dámy – *D. Ženatá*

48 Půlnoc v kostele – *P. Hájičková*

ÚVODNÍK

Kdo chce, dobré věci vidí

Dobrý strom se pozná po ovoci. Zdály se nepoznate, zda je kvetoucí třešeň planá, nebo je to sladká a křupavá srdcovka. Ale když plody uzrají, je to jasné třeba i se zavázanými očima. A církev se pozná podle činů. Slovo je důležité, je to základ a příprava na cestu do světa, ale okolní společnost bude ty zvláštní houfce, které si říkají věřící, stejně posuzovat podle toho, co dělají.

S hrdoostí můžeme nabídnout mnoho dobrých věcí. Diakonii s její péčí o lidi s postižením, o staré, nemocné, znevýhodněné, jedince na okraji společnosti... Sláva, že se tato potřebná organizace mohla po revoluci rozrůst do rozměrů, které již dávno převýšily velikost svého zřizovatele, totiž církev. Služba společnosti je to ohromná. Dále církevní školy. Nabízejí vlídné prostředí, vedou a zachraňují problémové žáky a vzdělávají s výbornými výsledky. Tábory pro rodiny s handicapovanými dětmi s třicetiletou tradicí jsou rovněž více než dobrou vizitkou. Mnoho rodin, které církevní prostředí zpočátku neznaly, jezdí opakovaně a s vděčností. Dál můžeme zmínit ekologické aktivity, Fair Trade s Obchůdkem Jednoho světa, desítky svateb snoubenců, kteří za farářem přišli, aniž by byli z církve. O tom všem se v čísle, které jste právě otevřeli, dočtete.

Možná, že okolní svět vidí i jiné ovoce naší víry. Nesváry ve sborech nebo přísnost a neústupnost ve sporech. I to jsme my, evangelíci. Ale smysluplných, pozitivních a následováníhodných příkladů je určitě víc. Kdo dobré věci vidět chce, jistě je vidí.

Inspirativní čtení přeje všem

Daniela Ženatá

Profesor Pokorný oslavil životní jubileum

U příležitosti 85. narozenin profesora Petra Pokorného uspořádala 24. dubna Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy jeho slavnostní přednášku.

Shromážděná akademická obec i hosté se mohli v úvodu seznámit s dílem prof. Pokorného a s tématy, kterými se celoživotně zabývá. Vystoupil děkan fakulty Jiří Mrázek a Jan Roskovec, oba kolegové z jeho domovské Katedry Nového zákona.

Zcela zaplněná velká posluchárna pak vyslechla Pokorného přednášku na téma „Bible a křesťanská kultura“. Náš přední evangelický biblista, teolog a historik v ní promluvil o teologických i dobových základech křesťanství a křesťanské kultury i o aktuálních tématech v realitě současného Česka. Dotkl se angažovanosti křesťanů ve veřejném životě a politice i aktuálního mezináboženského dialogu.

„Odměnou a naplněním každého akademika je, když má žáky a následovníky, kteří chápou jeho dílo a rozumí tomu, co svou prací chce říci,“ přerušil s úsměvem a skromností sobě vlastní profesor Pokorný závěrečný potlesk v posluchárně.

Profesor Petr Pokorný se celoživotně zabývá studiem Nového zákona, mimo jiné např. bib-

lickými epištolami, vzniklými v okruhu žáků a následovníků apoštola Pavla. Přednáší na řadě světových univerzit a je nositel mnoha mezinárodních ocenění a oborových medailí. Mezi jinými i státního vyznamenání ČR Za zásluhy.

Svět si připomněl 50 let od zavraždění Martina Luthera Kinga

Dříve než se stal jedním z nejrespektovanějších amerických občanských aktivistů, sloužil Martin Luther King jako baptistický pastor v Alabamě. Občanskou angažovanost však považoval za součást své křesťanské kazatelské služby. V padesátých letech vedl bojkot autobusové dopravy v Montgomery, v roce 1963 se zúčastnil pochodu

na Washington, kde pronesl svůj slavný projev „I Have a Dream“. O rok později, ve svých 35 letech, se za úsilí o ukončení rasové segregace a diskriminace prostřednictvím občanské neposlušnosti stal nejmladším držitelem Nobelovy ceny míru. Později se věnoval komplexnějším problémům afroamerické komunity ve Spojených státech: nerovnosti ve vzdělání, výběru povolání, zdravotní péči, právu volit. Stal se významnou postavou celonárodní americké politické scény.

Pro své levicové politické přesvědčení se stal Martin Luther King terčem kritiky. 4. dubna 1968 byl zavražděn na balkoně hotelu v Memphisu, když se rozhodl vést protestní pochod na podporu zaměstnanců městských technických služeb.

Nově vztyčený kříž v Chrástu představil David Vávra

Čtyřmetrový kříž z nerezů a barevného skla a dřevěný altán zdobí od poloviny dubna areál evangelického sboru v Chrástu u Plzně.

Za účasti autora projektu byla stavba požehnána během zdejšího posvěcení. Místo bude sloužit příležitostným bohoslužbám pod širým nebem, kulturním počinům nebo všednímu zastavení a odpočinku.

Autor návrhu architekt David Vávra říká: „Altán doplňuje veřejně přístupné dětské hřiště o místo posečkání. Altán je letní bytiště, místo setkání. V jeho konstrukci jsou patrné dva kříže, které doplňují kříž skleněný.“ A k tomuto základ-

nímu křesťanskému symbolu, který Vávra ztvárnil metodou *fusingu*, uměleckého spékání skla, dodává: „Kříž je oboustranný maják a vysílač Kristova nadějněho utrpení. Se sluncem se skleněný kříž rozzáří, v šedých mracích působí důstojně a normálně jako mnoho chvil našeho života.“

Nápad se zrodil před dvěma lety, kdy architekt přednášel chrásteckým na téma „Duchovní stavby“ u příležitosti 60. výročí posvěcení jejich sborového domu. Prostředky na projekt vybrali farníci mezi sebou s příspěvkem soukromých firem z okolí.

Kostnický koncil skončil před 600 léty. Odsoudil Husa i Jeronýma a ukončil papežské schisma

Rokovaly tam tehdy špičky církevní i světské moci. Nikdy předtím se při podobné příležitosti nesešlo tolik účastníků, žádný z církevních koncilů netrval tak dlouho. Svolání tohoto koncilu byla zásluha krále Zikmunda, který potřeboval jednotné křesťanstvo, aby mohl lépe čelit rozpi-

nající se Osmanské říši. Kostnický koncil, během kterého byl odsouzen a upálen Jan Hus a Jeroným Pražský, trval tři a půl roku a počet obyvatel městečka na březích Bodamského jezera se přitom rozrostl asi z 8000 nejméně na trojnásobek. Koncil, který skončil před 600 lety, 22. dubna 1418, vyřešil 40 let trvající papežské schisma a zabýval se též dalšími záležitostmi církve, zásadní reformy se ale neprovedly. Rozsudky smrti nad českými reformátory pak vyvolaly husitské války, které jako války pro víru znejistily celou střední Evropu.

aktuality připravili **Jan Hofman** a **Daniela Ženatá**

TÉMA: DĚLÁME DOBRÉ VĚCI

modlitba květnová

Pane Bože

do nesvaté hmoty
otiskuješ svůj
obraz
svět se tak místy
stává Boží
zahradou

už dávno
jsi vyslal Abrahama
aby byl
požehnáním
nejen svým
nejbližším

chceme také
vidět pravdu
zvát ke svobodě
umět děkovat

přijmout
požehnání
být citliví
maličko pomáhat
aby se šířila vůně
tvého království

modlitba

Lenky Ridzoňové

kresba Sára Brandová

Děláme i dobré věci

Bloud si v srdci říká: „Bůh tu není.“ Všichni kazí, zohavují, na co sáhnou, nikdo nic dobrého neudělá. Zpronevěřili se všichni, zvrhli se do jednoho, nikdo nic dobrého neudělá, naprosto nikdo. (Ž 14,1 a 3)

Ktématu s názvem Děláme dobré věci nejsem možná ten pravý. Jednak sám hodně zkaším. A taky dělám i mnohé (od začátku) ne-dobré věci – podrobnosti bych si raději ponechal pro sebe... A nadto jsem už v dětství slýchal (dobře po helvísku), že člověk přece nedělá NIC dobrého, že je leda pytel kdečeho nedobrého; do podrobností bych taky raději nezabíhal.

Než pokročíte na další stránku Českého bratra s tím, že z toho nic dobrého nekouká – musím přiznat, že mám nad tou helvískou negativní a pesimistickou antropologii (tedy učením o člověku) své otazníky. Přece jen jsem, navzdory přijaté skepsi k lidství a „člověčině“ a starému Adamovi (a staré Evě) v nás, zažíval už od dětství i hodně dobrého, krásného a silného. V rodině, v církvi, ve společenství těch, kteří se (podle „našeho“ systematického teologa Petra Galluse) od ostatních liší právě jen tím, že o své hříšnosti vědí (jestli jsem tedy na farářském kurzu dobře poslouchal). Tam i onde mi bylo dáno dobré a krásné prožít – sílu bohoslužebných i jiných společenství, moc hudby a zpěvu, her a sportu, společných debat na všemožná témata i nasazení pro dobrou věc – brigád, táborů...

Tak jak to tedy je?

Vždyť jistě každý máme zkušenost, že hříšní a nedobří lidé přece jen dělají i dobré věci. Letošní výročí naší církve je pravou chvílí, abychom si to dobré připomínali, vyzdvihovali – jak se zpívá v jedné písni – „velké udělali z velkého“, totiž, že se o tom dobrém dovede mluvit, připomínat si to, inspirovat se tím.

Ale ten negativní červík ve mně je. V žalmu 14 (v kralickém překladu ve verších 1–3) se píše: „Říká blázen v srdci svém: Není Boha. Porušení

jsou, a ohavní v snažnostech; není, kdo by činil dobré. Hospodin s nebe popatřil na syny lidské, aby viděl, byl-li by kdo rozumný a hledající Boha. Všichni se odvrátili, napořád neužiteční učinění jsou; není, kdo by činil dobré, není ani jednoho.“

To je pohled toho „jediného dobrého“, svatého Izraele. A v jeho očích je to opravdu tady na zemi bída. Jak jinak by to mohlo vypadat! Před jeho tváří nemůžeme obstát, svými činy nejsme ospravedlněni. Ani jeden ze synů lidských. Ale tím žalm nekončí. Nejde v něm jen o to strašit se tím, že nejsme sami ze sebe schopni ničeho dobrého a naše cesta vede leda tak do pekel, ale i tam je dáno slyšet dobrou zprávu o tom, že se přesto Hospodin ke svým nedobrým zná. Že je přece naděje na radost, veselí a plesání. Ovšem „až Hospodin změní úděl svého lidu“. (v. 7)

Bůh mění úděl lidí

My smíme žít ve víře a naději, že se tak stalo. Že se Bůh sklonil a úděl lidí změnil. A ukázal, co je ne-dobré, ale také, co dobré je, a to podpořil. Ve svém Synu a v Duchu. V jejich moci potom smíme činit i dobré, vedle mnohého jiného, horšího.

Jsem rád, že se k těmto nedobrým a neužitečným služebníkům smím počítat. K těm, kteří vědí, že hodně pokazili, mnohé prošvihli, ale přesto se v Duchu Kristově zможou i na dobré věci, činy, slova.

Dělám i dobré, přiznávám. Někdy. Jsem si vědom i těch horších. Nevím, jestli tenhle článek je k dobrému. Ale co byste čekali od starého Adama a helvíty...

Ondřej Ruml, farář v Rovečném

Muzeum Husova domu

Depozitář ukrývá dodnes mnoho zajímavých exponátů

„Úcta k památkám po předcích jest jedním z dokladů i jedním z měřítek kulturní vyspělosti národa i jednotlivce. Barbaři, lidé nekulturní, písemné i jiné památky minulosti ničili, pálili. Někdy z nevědomosti. Někdy ze snahy umlčet pravdu. Lidé kulturní památky minulosti vyhledávají, sbírají, zachraňují, studují, zveřejňují.“ Václav Placht (Český bratr 1960/4, s. 60)

Dne 14. března 1937 byla slavnostně otevřena nádvorní budova ústředního domu ČCE. S jejím dokončením souvisí i pozdější zpřístupnění Muzea Husova domu s knihovnou, neboť v nejvyšším patře našly jejich sbírky své umístění. Základem exponátů i knižního fondu se staly některé zápůjčky pro Národopisnou výstavu československou, konanou od května do října roku 1895 na pražském výstavišti v Královské oboře. Jednou z jejích součástí byla sekce věnovaná evangelictví v českých zemích, reprezentovaná starými tisky, obrazy, modely a fotografiemi církevních budov či dřevěným modelem vanovického zvonění. Některé z těchto exponátů byly po ukončení výstavy darovány Spolku pro vystavění Husova domu, přičemž v následujících letech se sbírky muzea i knihovny nadále rozrůstaly, a to především díky darům.

Muzeum otevřeno v pohnuté době

Slavnostní otevření Muzea Husova domu bylo naplánováno u příležitosti konání VIII. synodu ČCE, v důsledku politických událostí však byl synod odložen na dobu neurčitou. Muzeum bylo zpřístupněno pouze v tichosti, a to v polovině dubna 1939 s otevírací dobou o nedělích a svátcích mezi 14. a 17. hodinou za vstupné 1 K. Svoji správou patřilo pod Spolek Husova domu. První

návštěva synodní rady se uskutečnila 20. dubna 1939.

Stálá muzejní expozice se věnovala historii nekatolictví v českých zemích, počínaje rokem 1402, spjatým s vystoupením mistra Jana Husa v Betlémské kapli, a konče rokem 1938. Veškeré exponáty byly rozděleny do sedmi oddílů:

1. Počátky české reformace
2. Církev podobojí a Jednota bratrská
3. Protireformace a emigrace
4. Evangelické církve toleranční
5. Ze světové války a národního odboje
6. České evangelické sbory v cizině
7. Českobratrská církev evangelická

Součástí expozice byly také dřevěné vitríny, navržené arch. B. Kozákem a C. Zupancem, vyrobené truhlářským závodem J. Procházky v Praze. V nich se nacházely exponáty zaměřené na historii evangelické duchovní písně, jako např. žalmy v překladu Jiřího Strejce (1536–1599), vydané v 16. století, některé výtisky zpěvníku Jiřího Třanovského (1592–1637) *Cithara sanctorum* (tzv. *Tranoscius*) a také „špalíčkové“ modlitby a zpěvníky Václava Klejcha (1678–1737), tištěné v Žitavě (dnes Sasko, dříve Horní Lužice) a pašované do českých zemí i na Slovensko.

Kromě stálé expozice se po dobu existence muzea konaly i příležitostné drobné jubilejní výstavy, věnované např. Bibli kralické, Jednotě bratrské, tolerančnímu i protestantskému patentu, založení Kostnické jednoty a některým významným osobnostem, jako byl např. Daniel Adam z Veleslavína, Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic, Jan Amos Komenský, Jiří Třanovský, František Palacký, Ján Kollár, Čeněk Dušek, Jan Karafiát nebo Tomáš Garrigue Masaryk.

Muzeum ve správě církve

Do konce prosince 1939 přišlo do muzea podle návštěvní knihy 324 osob, ovšem reálně bylo toto číslo jistě vyšší. V dubnu následujícího roku byly muzeum i knihovna (na základě dřívějšího rozhodnutí výboru Spolku Husova domu a usnesení synodní rady) převzaty do majetku a správy ČCE. Dosavadní správce muzea PhDr. Antonín Frinta (1884–1975) byl ve své funkci potvrzen jako referent synodní rady s příslušnou komisí, sloužící jako poradní orgán. Samotný chod muzea s knihovnou se

zajišťoval především pomocí darů. Po velmi úspěšné sbírce, vyhlášené koncem roku 1939, vznikl Kruh přátel knihovny a muzea Husova domu, jehož příspěvky tvořily nejdůležitější příjem, se kterým mohlo muzeum s knihovnou disponovat, mnohdy bez finanční odměny za vlastní práci.

Koncem léta 1944 se Muzea Husova domu dotklo úřední nařízení o uzavření veškerých muzeí na území protektorátu z důvodu blížící se fronty a spojeneckých náletů. Přesto však máme doklad, že muzeum zůstalo neoficiálně otevřeno až do konce války, a to např. pod záminkou prohlídky Husova domu. Jména příchozích, ochotných zvěčnit zde své jméno či organizaci, pod jejíž hlavičkou přišli, jsou

zachována na dvou volných listech, vložených do návštěvní knihy.

Tichý úpadek

V letech po konci druhé světové války se začal význam Muzea Husova domu pomalu ztrácet. Příčiny můžeme vidět ve změně politického režimu, který církevnímu prostředí nepřál. Přitom nadále přetrvávala pro muzeum nepříznivá finanční situace, s čímž souvisela i téměř dobrovolnická práce jeho zaměstnanců. Je třeba si také uvědomit, že i libreto samotné expozice s některými druhy exponátů patřily do doby, která s počátky německé okupace odešla nenávratně pryč a v druhé polovině 20. století si své zastánce v nastupující generaci nacházela již jen velmi obtížně.

V polistopadové době už nebyla činnost muzea obnovena. Veškeré jeho exponáty se dlouhou dobu nacházely v původních výstavních prostorách, a to ještě během 90. let 20. století. Definitivní zánik je spjat s rokem 2000, kdy se prostory muzea přestavěly na byty, a dochované exponáty byly uloženy v nově zřízeném depozitáři Ústředního archivu ČCE.

Unikátní exponáty

V závěru se ještě zastavme u dvou konkrétních exponátů ze sbírek tohoto muzea. Prvním z nich je falzum meče, kterým měla být 21. června 1621 vykonána poprava na Staroměstském náměstí. V roce 1877 jej v Edinburgu zakoupili v dražbě tři studenti teologie (G. Dörfel, E. Molnár a V. Pokorný) za deset liber. Žili ovšem v domněnku, že kupují originál, což se jako lavina rozšířilo i mezi českou evangelickou veřejností. K tomuto povědomí přispělo i předvádění meče po sborech během propagace výstavby Husova domu v Praze. Že jde o falzum, prokázaly později dvě studie, které provedl jednak v roce 1921 významný archeolog Dr. Karel Guth, a roku 1959 i vojenský historik Eduard Wagner. Oba se shodli, že čepel je zhotovena z tenké a pružné oceli, která nemohla sloužit ke stínání hlav odsouzených. Stejně tak i svým tvarem neodpovídá vzhle- ►

du používaných popravčích mečů. Přičemž ze stejných důvodů rozhodl o nepravosti meče již o mnoho let dříve výstavní výbor retrospektivního oddělení Jubilejní zemské výstavy (1891), jak

blíže popisuje v příloze Národních listů ze dne 14. června 1891 památkář Jan Herain.

Druhým velmi zajímavým exponátem je kolébka, kterou do sbírek Muzea Husova domu věnovala roku 1956 paní M. Vlčková (roz.

Martínková). Bližší informace k historii kolébky se dozvídáme ze dvou dopisů, které do muzea v roce 1957 poslal otec paní Vlčkové, farář Vladimír Martínek (†1958). Dle rodinné tradice má kolébka pocházet z Uher, odkud se k nám dostala přes rodinu tolerančního kazatele Benjamina Kisse st. (†1833), který přišel do Čech počátkem 80. let 18. století. Ačkoli přesný původ kolébky je obestřen tajemstvím, s jistotou víme, že od 40. let 19. století, se nacházela v rodině faráře Benjamina Fleischera (†1894), vnuka B. Kisse st., který působil v Rovečíně nejprve jako vikář u svého strýce B. Kisse ml. (†1844), a po jeho smrti zde zastával dlouhá desetiletí místo faráře. Z manželství Benjamina Fleischera vzešlo celkem 12 dětí (dvě zemřely v útlém věku), které se v kolébce houpaly. Pro své děti si ji později vzala dcera Božena, provdaná za faráře Josefa Martínka (†1921). Jejich syn Vladimír, farář a pisatel upřesňujících dopisů, nechal kolébku později opravit a ozdobit ornamenty.

Adéla Šmilauerová, vedoucí Ústředního církevního archivu

ROZHOVOR S MARTOU KOVÁŘOVOU

Bez dobrovolných asistentů bychom nedokázali nic

O prvotním záměru a spoustě let smysluplného naplňování

PhDr. Marta Kovářová, roz. Cardová (* 1951), pochází z farářské rodiny. Vystudovala psychologii a jejím snem byla práce s dětmi. Již za studií měla možnost praktikovat u tehdejších kapacit v oboru dětské psychologie, Josefa Langmeiera a Zdeňka Matějčka. Po ukončení studia nastoupila na tehdy nově založenou Dětskou psychiatrickou kliniku v Praze-Motole. Po celý profesní

život pracuje ve zdravotnictví jako klinická psycholožka a stála také u zrodu myšlenky organizovat letní pobyty pro rodiny, které se starají o své děti s postižením. Aby bylo o tyto děti postaráno, rodina zažila odlehčení a zároveň podporu křesťanského společenství a dotek přírody. Marta Kovářová je vdaná, má čtyři děti a (zatím) šest vnoučat.

Jak vzpomínáš na své profesní začátky?

Po svatbě jsme v Praze zůstat nechtěli. Říkali jsme si, že manžel jako chemik sežene práci kdekoli, já ale se svou profesí těžko (oba jsme vyrostli na faře a naše kádrové profily, jak se říkalo, tím byly negativně poznamenány). Ucházela jsem se tedy o práci v Košumberku u Luže, kde byla tehdy obrovská léčebna pro děti pohybově postižené, šlo hlavně o dětskou mozkovou obrnu. Přijali mě, bylo to místo, kde „lišky dávaly dobrou noc“ a práce sama neradostná.

To bylo v počátcích normalizace, ne?

Ano, ředitel byl samozřejmě komunista, ale v léčebně pracovalo několik evangelíků, kteří tam měli dobré jméno jakožto poctiví a vlídní pracovníci. Možná i proto jsem tam to místo získala. Soudruh ředitel se pozastavoval nad Ladovými obrázky, které jsem si rozvěsila ve své pracovně, řka, že neví, proč je na každém obrázku kostel, když už brzo nebudou potřeba, a že ať hlavně dětem nevyprávím nic o Pánu Ježíši. Co se týče manžela, to jsme se přepočítali, práci nemohl najít ani on. Po šest týdnů vyrážel každé ráno autostopem po okolí a hledal, kde by ho přijali. Dnes s úsměvem říkáme, že byl tehdy jediný nezaměstnaný. Nakonec byl přijat do laboratoře v hřebčině v nedalekých Slatiňanech.

Jak práce v léčebně v Košumberku vypadala?

V té době to byla největší dětská léčebna pohybových poruch ve východní Evropě se 615 lůžky. Součástí bylo velké oddělení pro léčbu dětské mozkové obrny, jediné zařízení v socialistickém bloku, kde se léčily děti už od tří měsíců. Samozřejmě bez rodičů. Návštěvy byly jednou za dva měsíce, a když do toho padla nějaká karanténa, tak třeba jednou za čtyři. A na to všechno byl v celé léčebně jeden psycholog a jedna léčebná pedagožka. Na vycházky s dětmi se nesmělo mimo areál ústavu, aby se (jak se tehdy říkalo) pracující lid nemusel na postižené děti dívat. Prostě horor. Zažila jsem tam psychické strádání nejen dětí, ale také rodičů.

Myšlenky na pomoc rodinám s postiženými dětmi se v tvé hlavě tedy zrodily dávno. Jak se to celé ale povedlo uskutečnit?

Při synodní radě tehdy pracovala komise pro rodinu, v níž jsme se zamýšleli nad situací našich rodin ve sborech i ve společnosti vůbec, a jak je podpořit. Členy tehdy byli např. nedávno zesnulá Jana Slámová, paní farářka Strádalo-ová, manželka profesora Smolíka, velmi aktivní člen byl Mirek Litomiský (omlouvám se všem, které si už po těch letech nevybavím). Bylo to na začátku osmdesátých let. Podnět z této komise potom uvedl v život odbor pro mládež při synodní radě, velký díl práce odvedla tajemnice Květa Šilarová. Dnes už pro tuto oblast práce existuje v rámci Ústřední církevní kanceláře samostatné oddělení.

Za komunistů byla tendence schovávat lidi s postižením v ústavech. Co bylo impulzem pro jiné smýšlení o takových lidech a jejich rodinách?

Pamětníci vědí, že děti těžce postižené byly běžně umísťovány do ústavů, a ti, kdo měli takové dítě doma, zůstávali většinou na vše sami, bez podpory a porozumění okolí odborného i laického. Takto zatíženým rodinám jsme tedy chtěli ulehčit. ►

Dát dohromady více rodin, které jinak žijí na různých místech a ve velké izolaci, zorganizovat pro ně pobyt, pro děti zajistit asistenty.

Co to pro rodiče a pro samotné děti či mladé lidi s postižením znamenalo?

Klíčová byla ta idea asistence. Pokud se totiž dřív taková rodina rozhodla jet se svým postiženým dítětem někam na dovolenou, nebyl to žádný odpočinek, spíš naopak. Měli sice třeba uvařeno, ale péče byla spíš náročnější než doma. S asistenty to bylo ale úplně jinak! Najednou tu byl někdo, kdo dítě zabavil, pomohl, odlehčil v péči rodičům. Ti měli chvíli volna, kapacitu na nějaký jiný program, odpočinek. A druhá věc – byl tu někdo, kdo se zajímal, kdo přijel dobrovolně. Třeba sympatický vysokoškolák, který dítěti věnoval kus svých prázdnin. To byla úžasná věc!

Co bylo na těch pobytech specifické?

První místo, kam se začalo jezdit, byla Chotěboř. Velký důraz jsme od počátku kladli na duchovní vedení a na program. Ráno a večer byly pobožnosti, kde se hodně zpívalo, a byly uzpůsobeny pro děti, aby je to zaujalo a třeba se i samy aktivně účastnily. Všichni byli spolu; velcí a malí,

zdraví i postižení. Zvali jsme na tábor také vždy nějakého hosta, dnes by se řeklo celebrity. Které ty postižené děti stály za to. Přijela, ačkoli to nesnímaly televizní kamery. V dobách, kdy to ještě nebylo vůbec běžné, přijel například Marek Eben, Radovan Lukavský a spousta dalších.

Jak se tyhle chotěbořské pobyty dostaly ve známost?

Zpočátku jsme vůbec netušili, jaká ta odezva bude. První nabídka šla do církve, to před rokem 1989 ani jinak nešlo. Na ten první pobyt se tehdy přihlásilo, jestli se nepletu, 21 dětí. Samozřejmě s rodiči a zdravými sourozenci, takže plný

1987 – první týdenní pobyty pro děti a mládež s postižením a jejich rodiny v Chotěboři.

1991 – dva běhy v Chotěboři, jeden v Bělči.

1992 – celkem čtyři běhy.

Od 1993 – už jen v Bělči, většinou čtyři běhy, někdy i pět.

Od 1994 – týdenní tábor pro mládež a starší děti s postižením, jimž stupeň postižení dovolí samostatný pobyt mimo rodinu, ovšem s dobře připravenými vedoucími a pomocníky.

tábor. Později už jsme v Chotěboři organizovali dva týdenní běhy, pak dva v Chotěboři a jeden v táboře J. A. Komenského v Bělči, když po revoluci dostala církev bělečský tábor zpět. Od roku 1993 se už pobyty pořádají jen v Bělči, protože to místo je prostorově vhodnější – oddělené chatky, rybník, v současnosti je tábor dokonce bezbariérový. Pravidelně bývají čtyři zcela naplněné běhy, někdy i pět. Každé léto prožije týden na táboře přes sto rodin.

Co bylo a je největším přínosem?

Pro děti určitě pobyt v přírodě a kontakt s asistenty. Některé děti se tam opravdu velice zlepšily. Jeden neurolog se prý rodičů ptal, kde v létě byli, že jejich dítě udělalo takový pokrok. A až dojmemně vyznívaly některé výpovědi vděčných rodičů.

Jedni například přiznali, že se svojí těžce postiženou jedenadvacetiletou dcerou těch 21 let nikde nebyli, až teď. Obrovský význam mělo, že se rodiny s podobným osudem vzájemně seznámily, vznikala nová přátelství, a pak také to, že hodně rodin z mimocírkevního prostředí okusilo církevní společenství.

Jak se zajišťovala odborná péče?

O to jsme se od začátku snažili. Kromě faráře, který byl zároveň vedoucím, bylo třeba sehnat psychologa, lékaře, pokud možno i rehabilitačního pracovníka. S přibývajícím počtem běhů to bylo docela náročné, protože každý si musel vzít dovolenou a na ní místo odpočinku pracovat. Naštěstí stále nacházíme ochotné pokračovatele.

Jak se vám dařilo sehnat k dětem ty asistenty?

Pátrali jsme po sborech, sháněli jsme studenty zdravotnických nebo pedagogických oborů. Po revoluci už to bylo snazší, začaly fungovat církevní školy a taky se potřeba asistentů rozkřikla, kamarád řekl kamarádovi... Později se podařilo, že studenti zmíněných oborů mohli mít asistenci postiženému zapsanu jako praxi, což bylo užiteč-

né pro obě strany. Dnes už dost asistentů jezdí na tábory opakovaně, což svědčí o tom, že jim to něco dává. A často to ani nejsou studenti, ale pracující, kteří si musí vzít dovolenou.

Co musí asistent vědět, co musí splňovat?

Absolvuje takzvanou instruktáž, jednodenní školení, které organizuje od počátku Ústřední církevní kancelář, ta také shromažďuje přihlášky, kde je uvedeno, jakou diagnózu dítě má, jak je pohyblivé, co speciálního potřebuje. A instruktáž probíhá podle toho – aby asistenti věděli, jak zacházet s dítětem s obrnou, s autismem nebo Downovým syndromem. V době mého působení bývala na tábore vždycky večer s těmito pomocníky krátká sezení, jakási supervize, aby mohli říct, co se svým svěřencem zažili, mohli se poradit nebo si sdělit navzájem své dojmy a zkušenosti.

Myslíš, že se těmito pobyty naplňuje vůle zakladatelů Letního tábora Komenského (LTK) z dvacátých let minulého století, kteří si dali za cíl, že tábor má být „v duchu Komenského školou pravé lidskosti“? ►

Mám za to, že ano. Jeden z dnešních mýtů je, že máme právo na zdraví, výkonnost a úspěšnost apod. Ale k životu patří zranitelnost, slabost, nemoci, úrazy a neštěstí, a ty je třeba taky nést a zvládat. Jedna anketa pro zdravé sourozence ukázala, že oni za největší neštěstí nepokládají postižení samo, ale to, když se rodina rozpadne. Protože když nejsme sami, když k někomu a někam patříme, zvládneme leccos. Tyhle tábory jsou školou pravé lidskosti pro všechny.

Co bys popřála bělečským táborům do budoucnosti?

Aby pokračovaly a udržely si duchovní základ. Medicína a psychologie má své meze, víra ale míří dál a výš, do jiné dimenze. Leckdy, když jsem pozorovala třeba i těžce postižené dítě, jsem si představovala, jak bude vypadat a chovat se v čase, kdy už nemoci, bolesti a postižení nebudou omezovat jeho plnost a dokonalost Božího stvoření.

Ptala se **Daniela Ženatá**, ilustrační fotky archiv ÚCK

TOHLE SE OPRAVDU POVEDLO A STÁLE DAŘÍ

Co je tak lákavé na čase stráveném s lidmi s nejrůznějším postižením?

30 let táborů pro rodiny s handicapovanými dětmi

Šest maminek, které mají dnes již dospělé děti s postižením, poskytlo v rozhovorech spoustu materiálu pro diplomovou práci, kterou jsem právě dočetla. Jmenuje se *Analýza aspektů života rodiny s dítětem s postižením*. Autorka se zabývá tím, jak rodina zpracovává informaci o postižení dítěte, jak se s tímto faktem vyrovnává, co všechno to do celé rodiny přináší a jak v té situaci rodina ob stojí. Dotazované maminky se zpětně ohlížejí, co všechno jim život přinesl. Všechny se účastnily se svou rodinou několika našich pobytů v Bělči nad Orlicí. Sama autorka od svých 16 let do Bělče jezdí jako dobrovolná asistentka.

Začátky

A tak se mi obloukem vybavují vzpomínky staré bezmála 30 let, kdy zakladatelé pomoci rodinám v takové situaci byli plni nadšení. Tehdy neexistovalo celkem nic než ústavy a mnohé rodiny, pokud chtěly mít handicapované dítě doma, si musely poradit úplně samy. A tak vznikla myšlenka letních pobytů rodin s postiženými dětmi – dát takovým rodinám šanci se vypovídat, poradit se, předávat zkušenosti, povzbudit

se navzájem a pocítit sounáležitost. Vzpomínám na Květu Šilarovou, farářku a vedoucí oddělení výchovy ÚCK, Mirka Litomiského, tehdy člena

synodní rady, psycholožku Martu Kovářovou, Evu Otterovou – ti otevřeli v roce 1987 první pobyt v Chotěboři a v roce 1991 právě už v Bělči. Tehdejšími dětmi je dnes přes 40 let; někteří do

Běleče jezdí dosud, pobyty se jim staly celoživotní láskou. Vznikla tam také velká přátelství.

Asistenti

A co dobrovolní asistenti? Představte si, že se jich každoročně najde kolem stovky. Mláďata ze středních škol, vysokoškoláci, pracující, kteří si berou dovolenou. Evangelíci, neevangelíci, kamarádi, kamarádi kamarádů... Co je tak láká strávit týden s lidmi nejrůznějšího postižení? Starat se tak, jak se jim předtím ani nesnilo – o dospělého člověka jako o miminko, o člověka, s kterým se při nejlepší vůli nedomluvíš nebo

Instruktaž

Kdybyste náhodou chtěli taky něco takového zažít a bylo vám už 16 let – stačí se přihlásit jako dobrovolník na: srcce.prihlasky.cz a poté se zúčastnit instruktáže. Bude se konat 12. května 2018 v Jugmannově 9 v Praze.

který celý den mluví a mluví nebo který se chová zcela nepředvídatelně, kterého nesmíš pustit z očí, jinak ti uteče, nebo taky o člověka, který dostane epileptický záchvat, a další a další.

To byste museli zažít, tu atmosféru vzájemného poznávání, spolupráce, pomoci, nápadů, legrace, zážitků, a stejně ale bezmoc, zoufání, únavu a marnost, a také modlitby, zpěv a vyprávění biblických příběhů a nakonec i pocit

smysluplnosti. Až tak, že se někdo třeba i rozhodne pro profesionální dráhu v pomáhajících profesích. Není to výtečné?

Nejde však o žádnou živelnou událost. Každý rok je třeba zajistit duchovní vedoucí, psychologické poradce, lékaře, fyzioterapeuty, programové vedoucí, zpracovat dotazníky týkající se diagnóz, způsobů komunikace, získat lékařská potvrzení o způsobilosti k takové činnosti na táboře bez rodičů atd. Pro dobrovolné asistenty i další zúčastněné je ze zákona povinná instruktáž se základním poučením.

Marta Binková

ČTVRTSTOLETÍ FAIR TRADE V ČR

Být součástí férového světa

Obchůdek Jeden svět je u toho od roku 1994

Základní myšlenkou „férového obchodu“ je prodávat zboží za takovou cenu, která odpovídá výrobním nákladům, a dává tak zemědělcům a řemeslníkům šanci se svou prací uživit. Díky Fair Trade si může více než milion

lidí v 50 rozvojových zemích dovolit důstojný a soběstačný život. Tento projekt vznikl v 50. letech minulého století jako konkrétní forma pomoci rozvojovým zemím a od začátku se při ní intenzivně angažovaly církve, od katolíků až ►

po kvakery. Podobně se u nás podílí i Českobratrská církev evangelická.

V České republice působí Fair Trade již od roku 1994. Pražské sbory ČCE Vinohrady, Jarov, Salvátor a Libeň tehdy založily obecně prospěšnou společnost s názvem Jeden svět. Jedním z prvních míst, kde bylo možné v České republice férově nakoupit, se tak stal Obchůdek Jednoho světa v Praze na Vinohradech. A funguje i dnes, zákazníci si zde mohou koupit nejrůznější druhy kávy, čaje, čokolád a dalších exotických pochutin,

ale také rukodělné výrobky – od kožených peněženek, ošatek či šperků až po pestrobarevné šátky.

Od dob počátků Fair Trade v České republice se ovšem mnohé změnilo, příští rok oslaví fairtradová iniciativa v tuzemsku už čtvrtstoletí svého působení. Férovému obchodu se ovšem nedaří jen v Česku, ale i na jiných místech Evropy. Například v sousedním Polsku je možné zakoupit fairtradovou kávu i na více než 1400 benzinových stanicích, a to díky národnímu řetězci benzinových stanic PKN Orlen, který se k projektu také přidal. Tento případ je hezkou připomínkou toho, že Fair Trade není záležitost stylových obchůdků kdesi v zapadlých uličkách, ale globální iniciativa a přístup, který by se měl

stát samozřejmostí na všech místech světa. Snaží se nabízet obyčejné, ale kvalitní produkty, a to způsobem, který bude spravedlivý pro všechny strany. Hlavním úsilím Fair Trade ovšem je, aby se férové obchodování stalo natolik samozřej-

mým, že nálepkami férového obchodu už ani nebude potřeba výrobky označovat.

Důležité přitom je, aby si závažnost tohoto cíle uvědomovali i sami zákazníci. V České republice prodej fairtradových výrobků dlouhodobě roste, například mezi lety 2012 a 2015 se zvýšil dokonce o 80 %. Dobré je, že povědomí o Fair Trade se zřejmě daří prohlubovat, podle průzkumů o něm už slyšela přibližně polovina Čechů.

V posledních letech získává větší pozornost také Světový den pro Fair Trade, který se každoročně koná ve všech zemích světa druhou květnovou sobotu, letos tedy 12. května. Tento den je nejen příležitostí uvědomit si, že káva a čaj na našem stole pochází od tvrdě pracujících farmářů, ale slouží i k dalšímu rozvoji povědomí o existenci této iniciativy.

V českém prostředí se nově uděluje cena „Fairtradový počín roku“, která ve prospěch férového obchodu vyzdvihuje mimořádné aktivity. Titul „Fairtradové město roku“ letos získalo město

Litoměřice; zaujalo dlouhodobou spoluprací s obecně prospěšnou společností ShineBean, která podporuje sociální a ekonomický rozvoj v nejchudších komunitách v Keni. I nejchudší lidé si tak mohou osvojit nezbytné dovednosti a zajistit si vlastní potraviny a příjem.

Obchůdek Jednoho světa, jehož ředitelka Magdalena Jelínková je zároveň hlavní koordi-

nátor prodeje v evangelických sborech, má na starosti i distribuci fairtradových výrobků do sborů po celé církvi. Těch už je dnes několik desítek napříč všemi senioráty, a fairtradové produkty tak prodávají sami členové konkrétních sborů. Přidat se může prakticky každý sbor ČCE, stačí se ozvat.

Adéla Rozbořilová

SVATBA JAKO SLUŽBA CÍRKVE

Chceme se vzít

Nevadí, že nechodíte do kostela

Když začíná mail oslovením „vážená pani magistro“, tuším, že píše někdo necírkvní. „Máme se rádi a chceme se vzít... mohla byste nás oddat? Já ani můj partner nejsme z žádné církve...“ Tak nějak naše seznámení začíná.

Je fajn, že společnost od církve něco čeká. Někdy potřebuje dvojice „jen“ vytrhnout trn z paty, protože matrikářka nemá čas nebo snoubenci nesplňují podmínky postavené ze strany jiné církve. Někomu se zase líbí budova kostela, svatba bude mít slavnostní ráz. Někdo „svatbu s farářem“ zažil u nějakých přátel a líbilo by se mu to podobně. A podle zkušeností farářů bez ohledu na prvotní motivaci obvykle posléze dojde na dobré, smysluplné rozhovory a hlubší setkání. Farář se sejde s lidmi, kteří nechodí do kostela, ale které církve zajímá.

Důležitost rituálu

Není důvod, proč by církve neměla doprovázet při vstupu do manželství i ty, kteří z církve nejsou. Manželství patří k řádu stvoření, jak napsal Luther: „Dobré manželství mohou mít i Židé a Turci“.

Svatba je důležitý přechodový rituál, ostatně jeden z mála, které „vědomě“ zažijeme – narození známe jen z vyprávění, vlastního pohřbu se živí

neúčastníme. Sice jako církve nemáme na rituály patent, ale víme, jak k věci přistupovat, a máme co nabídnout. Svatbu lidem pomáháme prožít právě jako smysluplný rituál.

Modlitba za nás

Svatba vedená farářem má bohoslužebnou formu. Čte se z Bible, o biblickém slovu se mluví, samozřejmě jazykem srozumitelným i člověku nekositelnému, součástí musí být modlitba a požehnání. Někdy je to poprvé, co se za některé z přítomných bude někdo modlit...

Žijeme v takzvané „zážitkové společnosti“ a náboženství je pro lidi spojeno s nárokem na vnitřní prožitek. My ale jako evangelici býváme na (náboženské) prožitky opatrní, důležité je slovo a strážlivé přemýšlení o něm, víme, že smyslem bohoslužeb není, aby nás dojaly nebo rozplakaly. Nicméně farář se po svatebním obřadu setkává s reakcemi, že lidé prožili Boží blízkost. Díky Bohu za to.

Rozhovory s farářem, které svatbě předcházejí, nejsou jen přípravou na svatbu samotnou, hlavně to jsou rozhovory o manželství. Příprava probíhá obvykle během tří nebo čtyř setkání, při nichž se otvírají témata jako: kdo jste; kde jste se potkali; jaké radosti i šrámy si nesete z minulosti; čeho si na tom druhém obzvlášť ceníte; jaká jsou vaše ►

slabá místa; jak si to představujete v budoucnu; umíte si představit, co bude, až budete staří nebo nemocní; už jste se pořádně pohádali; jak se domlouváte o penězích; kdo se bude převážně starat o děti; co je pro vás důležité, jaké hodnoty stavíte do popředí; co je to věrnost; jaký „jazyk lásky“ používáte...

Církevní svatba nezaručuje šťastné ani nerozlučné manželství. Boží požehnání je ale silou podobnou té, co dostal Abraham, když měl vykročit do neznáma. Také různě klopýtal a bloudil, ale požehnání tím nezrušil.

Síla požehnání

Během svatebních příprav mají tak svatebčané možnost setkat s někým, kdo na ně má čas a chce je doprovázet. A farář se tak setkává s lidmi, kteří stojí o rozhovor – většinou i o duchovních věcech, o Bibli, o Pánu Bohu, o smyslu života. A nabízí biblické myšlenky k rozměrům veskrze lidským: k touze mít partnera, k věrnosti, stabilitě, bezpečí, ke štěstí. A k nemožné možnosti: slibu věrnosti a trvalosti.

Svatba, stejně jako každé bohoslužby, končí požehnáním. Novomanželům a celému shromáždění. Požehnání je Boží nabídkou. Je dobře,

když se i svatby stanou příležitostí, aby se požehnání šířilo do světa.

*S vděčností za poznámky od kolegyně a kolegů
Hany Ducho, Saši Jacobea, Štěpána Hájka, Ondřeje
Macka, Mikuláše Vymětala a Michala Vogla sepsala
Lenka Ridzoňová*

ANKETA

Ze svých škol můžeme mít radost

Anketa, kterou jsme pro vás připravili, se týká církevních škol, a tedy i tématu tohoto čísla. Církevní školy totiž k „dobrým věcem“, které naše církev i pro nevěřící většinu naší společnosti dělá, nepochybně patří.

Chtěli bychom, aby naše děti studovali raději ve škole církevní? A proč? Na to jsme se ptali rodičů žáků všech škol Evangelické akademie i žáků samotných, a měli jsme záměrně na mysli právě tu část populace, která s církví nic společného nemá. Jistě že jsme se nedozvěděli

nic světoborného, ale určitou představu o postoji těchto rodičů nebo žáků jsme získali. Názory jednotlivých rodičů a stejně tak žáků se přirozeně do jisté míry shodovaly, pak jsme je shrnuli do jedné odpovědi. A můžeme mít radost – v hodnocení církevního evangelického školství chvála jasně převažuje.

Dotazovaným jsme položili tyto otázky

1. Co vás vedlo k tomu, že jste se přihlásili na církevní školu?

2. *Co jste od ní čekali, zvláště ve srovnání se školou státní?*
3. *Co se z vašich očekávání splnilo, a co ne?*
4. *Objevili jste naopak až během studia něco, co jste nečekali – ať pozitivně, nebo negativně?*
5. *Jak jde dohromady vaše příslušnost k nekřesťanské většině naší společnosti s akceptací církevní školy? Museli jste v něčem ze své pozice „ustoupit“? Nebo jste naopak rádi něco nového přijali?*

Evangelická akademie Brno – žáci Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy sociálně právní

1. *Co vás vedlo k tomu, že jste se přihlásili na církevní školu?*
 - Nebyly zde přijímačky, dobré předměty.
2. *Co jste od ní čekali, zvláště ve srovnání se školou státní?*
 - Individuální přístup.
 - Není povinný speciální úbor.
 - Vlastně nic.
3. *Co se z vašich očekávání splnilo, a co ne?*
 - Skutečně nás znají jako jednotlivce, rodinná atmosféra.
 - Splnilo se všechno.
 - Nic jsem neočekával.
4. *Objevili jste naopak až během studia něco, co jste nečekali – ať pozitivně, nebo negativně?*
 - Příliš dlouhý čas strávený ve škole (od 8:30 do 17:30).
 - Nečekala jsem, že se tady bude vše tak hrotit.
 - V „odborkách“ (odborné učebny) jsme museli utírat prach (jsou za to placeny uklízečky).
5. *Jak jde dohromady vaše příslušnost k nekřesťanské většině naší společnosti s akceptací církevní školy?*
 - Oceňuji, že se nám víra nepodsouvá, každý

může věřit podle náboženství, které mu vyhovuje.

- Ráda se v křesťanství něco přiučím.
- Ty věci mě nezajímají a chodit do kostela nesnáším.
- Kostel beru spíše jako „hurá, neučíme se“, křesťanskou společnost ale není tak těžké akceptovat, i když jediný, o kom vím, že je křesťan, je naše paní učitelka.
- Církev mi nevadí do té doby, dokud mi ji někdo nezačne vyloženě nutit.

*bohoslužby na střední zdravotnické
škole EA v Brně*

Bratrská škola – rodiče žáků

1. *Co vás vedlo k tomu, že jste se přihlásili na církevní školu?*
 - Její dobrá pověst v oblasti kvality vzdělávání, přístup k dětem a skvělý systém spolupráce napříč všemi ročníky, který zamezuje šikaně.
 - Lidé, kteří ve škole pracují, skutečně aplikují život v lásce a pravdě. Kdykoli se postaví za toho, kdo to potřebuje, a zároveň i někoho „sprdnou“, včetně rodičů. Bratrská škola je

malá, žáci se navzájem znají, z družiny se jim nechce domů. Nic takového jsem v jiné škole nepoznala.

- Starší dcera navštěvovala klasickou základní školu s neosobním přístupem k dětem i rodičům a nedokázala jsme si představit, že by do takové školy chodil i náš syn, který má diagnózu SPU (specifické poruchy učení). Bratrská škola měla a má výbornou pověst, nejste neznámou figurkou v kolosu, kde nikoho individuální potřeby dítěte nezajímají.
- Věřili jsme, že církevní škola bude vědět, že člověk není jen myšlení a výkon.
- Hlavně jsme čekali to, že s námi bude škola komunikovat ohledně synových problémů se zvládnutím učiva, aby vzdělávání nebylo peklo. To se povedlo na jedničku, syn chodí do školy rád, i když má všechny předpoklady ji nesnášet. Je to zásluha empatické třídní učitelky přes velmi schopnou paní ředitelku, která má tým skvělých pedagogů. Rozdíl mezi Bratrskou školou a školou, kam chodila dcera, je propastný.

2. Co jste od ní čekali, zvláště ve srovnání se školou státní?

- Větší důraz na morální hodnoty, etiku a rozvoj emoční inteligence.
- Rodinnou atmosféru malé školy, osobní přístup, sdílení hodnot, které nejsou povrchní.

3. Co se z vašich očekávání splnilo, a co ne?

- Splnilo se všechno nad rámec, i to, co jsme ani neočekávali.
- Splnil se náš sen o dobrém kolektivu žáků i jejich rodičů.
- Syn neodchází ráno do školy s nechutí, a i když mu kvůli vývojové dysfázii činí mateřský jazyk výrazné potíže, stal se malý zázrak a je více než jisté, že se mu nebude za rok odtud chtít a bude se mu po Bratrské dlouho stýskat. Bratrská má jen první stupeň, ale návrat na sídlištní základku je pro nás nepřijatelný.

4. Objevili jste naopak až během studia něco, co jste nečekali – ať pozitivně, nebo negativně?

- Pozitivnější, než jsem čekala, je extrémně vstřícné jednání ze strany všech zástupců školy.
 - Nikdy jsem si nemyslela, že může být přístup učitelů k dětem tak odlišný a zpětně mě mrzelo, že jsem podobnou školu nevybrala už pro dceru. Nečekala jsem, že tu syn najde tak skvělou komunitu dětí i dospělých a že slovo „rodinná škola“ tu nebude jen frází. Je hrozně fajn přijít do školy a vědět, že vaše nestandardní dítě není na obtíž. Do školy, kam chodila dcera, se nedalo prakticky ani vejít, hned na vchodových dveřích byl nápis, že dovnitř rodič může pouze po domluvě, v doprovodu pracovníka školy a ve výjimečných případech. Do Bratrské můžu vejít kdykoli, všichni vědí, kdo jsem a vždycky je čas na pár slov.
 - Objevil jsem, že radost z toho, že paní učitelka je klidná a hodná a spravedlivá, s sebou může nést i druhou stranu téže mince, ze které jsem smutný: synovi lépe svědčí, zdá se, osoba spíše jasná, rázná, stručná.
 - Příliš velké množství domácích úkolů, které syn nezvládá nebo jen s krajním odporem, a to už od první třídy.
- ## 5. Jak jde dohromady vaše příslušnost k nekřesťanské většině naší společnosti s akceptací církevní školy?
- Ačkoli patřím mezi nevěřící, jsem přesvědčena, že povědomí o věcech víry by mělo být součástí základního vzdělání. Jsem tedy ráda, že syn má příležitost tyto znalosti získat a jeho prostřednictvím si doplňuji vzdělání i já. Pokud se pro něj stane víra přirozenou součástí jeho života, bude to jeho volba, ve které ho samozřejmě nebudu omezovat.
 - Podle mých osobních zkušeností blízkost k Bohu, tak jak ji chápu, a příslušnost k církvi nemají příliš velkou souvislost. Řekla bych, že tzv. nekřesťanské většině je dost jedno, o jakou školu se jedná.
 - Já považuji absenci křesťanské výchovy ve státních školách za velký nedostatek. I nekřesťanská většina by měla být v tomto směru vzdělávána a jsem ráda, že syna škola v tomto

směru v přijatelné formě a míře vzdělává. V Bratrské se tak děje velmi nenásilně. Jsem ráda, že syn bude znát něco z Bible i si o tom spolu povídáme a on je pyšný, že mě může poučit o něčem, o čem já nemám v podstatě páru. My jsme jako děti tuto možnost neměli, náboženství bylo tabu a na jedinou spolužačku z věřící rodiny si ostatní ukazovali prstem.

vánoční divadlo žáků Bratrské školy v Praze

- Nevidím v tom žádný rozpor. Na křesťanských hodnotách stojí celá euroatlantická civilizace, s těmi principy se vnitřně ztotožňuji. A myslím, že to stejně vnímá většina, která se k žádné víře nehlásí. Je určitě dobře, že církevní školy existují.
- Mé okolí se občas podivuje, proč církevní škola. Já sám ale žádný nátlak – přímý ani nepřímý nepocítuji. Neuvědomuji si ani ústup z pozic či přijímání něčeho nového, neznámého, cizího. Atmosféra ve škole je přirozená a milá. Takže mohu cítit prostě vděčnost.

Evangelická akademie Spořilov – rodiče žáků (odpověděl pouze jeden příslušník sekce rodičů)

1. *Co vás vedlo k tomu, že jste se přihlásili na církevní školu?*
 - Z velké části to bylo řešení z nouze. Dcera si vybrala jen jednu školu, zkoušky udělala, ale z kapacitních důvodů nebyla přijata. Věděla však již na základní škole, že chce jednou pracovat s mentálně postiženými, vybírala si pak školu s oborem sociální činnosti. Protože navštěvovala základní školu Montessori, byla zvyklá na rodinné prostředí, které nahrávalo právě EA. Toho, že je škola církevní, jsme se ale obávali. Se svou obavou jsem se svěřila kolegyni, která mne ubezpečila, že evangelici víru nijak nevnučují, a přesvědčila mne.
2. *Co jste od ní čekali, zvláště ve srovnání se školou státní?*
 - Viz výše – strach z důrazu na víru, naopak očekávání přátelského prostředí.
3. *Co se z vašich očekávání splnilo, a co ne?*
 - Onen strach zmizel, přátelské prostředí se potvrdilo.
4. *Objevili jste naopak až během studia něco, co jste nečekali – ať pozitivně, nebo negativně?*
 - Zdá se mi, že učitelé se snaží zavádět nové a smysluplné metody práce, jako je tandemové vyučování, propojování předmětů... Je mi líto, že velká část rodičů tato pozitiva nevidí.
 - Mile mne překvapil předmět Pobožnost – studenti mohou ovlivnit, o čem s farářem chtějí mluvit.
5. *Jak jde dohromady vaše příslušnost k nekřesťanské většině naší společnosti s akceptací církevní školy?*
 - Pohybuji se v tolerantním prostředí, nikdo v mém okolí to neřeší.

Jana Plíšková

foto B. Skála a archiv ČB

OTÁZKA NA TĚLO

Poslali byste své dítě do církevní školy?

Proč ne? – poslal. To, zda je škola církevní, by ale nebyla má první otázka. Daleko důležitější roli by hrála kvalita školy, pedagogů i toho, co všechno škola může nabídnout.

Zároveň si myslím, že je velmi důležité, aby děti brzy pochopily, že život v kostele a život mimo něj je jeden a tentýž. Daleko větší smysl mi proto dává výuka náboženství v „normálních školách“, kde se s vírou mohou setkávat děti z kostela společně se svými spolužáky, spíše než vytváření izolovaných ostrůvků v podobě škol církevních. Je mi tak líto, když někteří z našich pastýřů na tuto důležitou misijní činnost ve svém nejbližším okolí nemají čas či na ni nekladou dostatečný důraz.

Marek Tichý, technický manažer
nadmárodní společnosti

S našimi staršími kluky jsme za „socáče“ ve školách zažívali hrůzy, což byl důvod, proč jsme školy alternativní zakládali. Mladší kluci pak už chodili do Bratrské školy. Nové rozhodování by ale bylo těžké – zjišťovat, jak která škola pracuje, kdo tam učí, kdo ji řídí, jak s dojížděním, co tam děti čeká. Že je zřizovatelem nějaká církev, ještě automaticky nic nezaručí. Komenského jako pedagoga známe díky tomu, že bratrské školy v jeho době byly dost špatné.

Petr Heřman, biofyzik, jeden ze zakladatelů
ekumenického společenství, které se stalo
zřizovatelem Bratrských škol.

Udělal bych to. Předpokládal bych přece jen kvalitnější výuku a vzdělanější pedagogy, kteří se v křesťanské historii naší kultury orientují lépe než učitelé ze školy státní. Předem bych se ale přesvědčil, že škola není postavena na konzervativní dogmatické indoktrinaci, že je liberální, že nepovažuje svoji církev exkluzivně za jedinou správnou, že nebude

mé děti učit kreacionismu atd. Tak nevím – nebylo by jednodušší dát nakonec robě do školy státní?

Zdeněk Bárta, evangelický farář

Ano. Jako občasný učitel církevní školy, tedy nedělní, doporučuji děti do církevních škol posílat. Zkušenost z té naší nedělní je dobrá.

Viktor Žárský, biolog

My jsme patřili k většině populace, která v místě bydliště nemá z čeho vybírat. Ale kdyby některé z mých dětí později, na střední škole, toužilo studovat ve škole zřizované církví, potěšilo by mě to. Připomněl bych ale, že zřizovatel může kvalitu školy ovlivnit jen velmi nepřímou. Nejdůležitější by pro mě byla osoba ředitele, hledal bych si o něm reference. Kéž by si mohl vybírat ze škály kvalitních kantorů!

Coby člen SR budu teď tedy prosit synod, aby se zachoval jako hrdý zřizovatel a na stavbu nových budov pro naše pražské školy peníze uvolnil. Ať je do budoucna možnost vybrat pro své děti evangelickou školu.

Ondřej Titěra, evangelický farář
a člen synodní rady ČCE

SYNODNÍ RADA

Na zasedáních 20. 3. , 3. 4. a 17. 4. projednala synodní rada 115 titulů. Z nich vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada souhlasí s návrhem jáhna Martina Tomeška na ukončení jeho zaměstnaneckého poměru v církvi k 31. 8. 2018; poskytuje farářkám Marii Jüptner Medkové a Martě Sedláčkové neplacené volno do konce roku 2018 z důvodu péče o děti; váží si ochoty bratra Blahoslava Matějky i nadále sloužit v církvi a s okamžitou účinností mu obnovuje způsobilost k ordinované službě faráře v ČCE; potvrzuje volbu Hany Ducho za farářku farního sboru v Pardubicích na pracovní úvazek 50 % a volbu Petra Grendela za faráře farního sboru v Hronově na plný pracovní úvazek; souhlasí s prodloužením pověření k duchovenské službě v hospici Citadela pro faráře Jana Krupu do 31. 3. 2022.

Správa církve

Synodní rada ukončuje práci Komise pro revitalizaci Ústeckého seniorátu, která vznikla v únoru 2015, a děkuje všem členům komise za práci ve prospěch tohoto seniorátu.

Fakulta, bohoslovci, vzdělávání

Synodní rada souhlasí se zapsáním studentek Evangelické teologické fakulty Rut Junové a Magdaleny Horákové mezi kandidáty služby v církvi; vzala na vědomí zprávu o vykonání třítydenní

bohoslovecké praxe studentky Terezy Halasové ve sboru v Moravči; uděluje faráře v Prosetíně a Olešnici Deboře Hurtové dlouhodobé studijní volno v termínu od 1. 6. do 31. 8. 2018, jehož náplní je duchovní obnova na Svatooolavské poutní cestě do Nidarosu.

Hospodářské záležitosti

Synodní rada schvaluje „Model mezd duchovenských zaměstnanců ČCE k 1. 1. 2018“. Je zveřejněn na webových stránkách ústředí v sekci Dokumenty/ Pro kazatele.

Ekumenické vztahy

Synodní rada bere na vědomí zprávu Daniely Hamrové z uvedení církevního rady bavorské církve pro ekumenu Raphaela Quandta do úřadu, které se konalo začátkem března v Mnichově; bere na vědomí zprávu Martina Zikmunda z Martin-Luther-Bund – Teologických dnů, které se na konci února uskutečnily ve Wittenbergu; bere na vědomí záznam z jednání s církevním vedením Evangelické luterské církve v Maďarsku na konci února v Brně; schvaluje smlouvu o partnerství s La Crosse Area Synod Evangelické luterské církve v Americe; souhlasí s kandidaturou celocírkevního kantora Ladislava Moravetze do předsednictva Evropské konference evangelické církevní hudby. Jde o evropský spolek, který umožňuje intenzivní odbornou spolupráci evropských evangelických církví v oblastech církevní hudby. L. Moravetz je delegátem této konference od r. 2002. ►

Na 10. leuenberský synod byli synodní radou schváleni tito delegáti: Jan Roskovec, Jana Hofmanová, Jordan Tomeš a Oliver Engelhardt. Náhradníky jsou Ladislav Beneš a Daniela Hamrová.

Zahraníční sbory

Synodní rada bere na vědomí stav příprav k pobytu manželů Erdingerových na Ukrajině, kde má farář Michael Erdinger působit od května do října 2018; bere na vědomí zprávu Pavla Šebesty o jeho cestě do Srbska a zve ho k rozhovoru o situaci krajanského sboru v Srbsku.

Hymnologie

SR souhlasí s vydáním notové publikace *Jubilate* v nákladu 600 výtisků.

Různé

Synodní rada uděluje záštitu projektu Re:publika 1918–2018; bere na vědomí rezignaci Jany Vondrové na členství v Poradním odboru pro otázky životního prostředí, v komisi pro 100. výročí ČCE a v redakční radě Českého bratra k datu 31. 3. 2018 z důvodu odchodu z Ústřední církevní kanceláře do jiného zaměstnání.

Další jednání

Synodní rada se dále věnovala zprávám z jednání seniorátních výborů a z vizitací seniorátních výborů ve farních sborech, pravidlům pro bydlení farářů, přípravám podkladů k jednání synodu a přípravám výstavby budov pro školy Evangelické akademie.

DaZ

ÚMRTÍ

Dne 25. 3. 2018 zemřela ve věku 95 let **Bohumila Brchaňová**, vdova po faráři Pravdomilu Brchaňovi. Po boku svého muže

strávila nejvíce let ve sborech v Moravci a Nosislavi.

Ve věku 77 let zemřela 28. 3. 2018 farářka Českobratrské církve evangelické **Jana Šímerová**, rozená Kosejková. Působila ve sborech v Hradci Králové, Kovanci a Mšeně.

POBYTY PRO PENZISTY

Vzhůru svěží staříci, nezapomeňte se přihlásit do Bělče!

Letošní týdenní setkání starších věkem v Táboře J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí se koná na konci prázdnin, od 25. 8. do 1. 9. Jako obvykle nás čeká protahování těla i ducha – cvičení, procházky, koupání v rybníce, výlety po okolí (Třebechovice, Častolovice, Doudleby aj.) a po večerech přehršel kultury. A kdo z nás „zkušených“ hůř chodí, posedí si při čtbě pod zeleným stromem.

Na setkání s vámi se těší kdekdo, ale určitě Pavel Prosek a Lída Janská.

Přihlášky posílejte už teď, poštou do Ústřední církevní kanceláře, odd. výchovy a vzdělávání, Praha 1, Jungmannova 9, nebo elektronicky přes <https://prihlasky.srcce.cz/>

Lída Janská

PŘEHLED MÍST ČESKÉ REFORMACE

Poznávej, přidávej, navštěvuj

Nově vznikající webová stránka eviduje místa související s reformačním hnutím v Čechách, Slezsku a na Moravě. Podobně jako jiné webové projekty těží z „moudrosti davu“: vyzývá návštěvníky, aby do vznikající databáze přidávali fotografie a popisy kostelů, památníků, hřbitovů a dalších míst, které s reformačním obdobím dějin nějak souvisí.

Databáze je interaktivně propojena s mapou, takže při zapnutí GPS může ►

na cestách a výletech fungovat i jako průvodce. A také díky tomu lze lokality a snímky jednoduše přidávat.

Obsah, aktuálně čítající na 250 destinací, lze třídit nejen podle typu místa – tedy zda se jedná o budovy, kostely, místa událostí, památníky atd., ale také podle dějinného období, do něhož spadají, nebo třeba podle osobností, se kterými místo souvisí.

„Web je na svém začátku, spoustu míst je potřeba doplnit, někde chybí informace a zařazení, někde aktuální fotografie,“ vysvětluje autor stránek Martin Fér. Příspěvky přitom může přidávat a upravovat každý. „Zvu vás ke spolupráci, nebojte se toho. Vítána jsou zejména místa ne úplně známá – třeba různé pomníčky, připomínající dobu toleranční, a podobně. Ale nyní, v počátcích, chybí ještě i známější místa. Rádi bychom registrovali památky od těch nejstarších až po moderní,“ dodává Fér.

V budoucnu by se webová stránka www.mistareformace.cz mohla rozrůst i o zahraniční příspěvky. Úspěch ale stojí na vás, přispěvatelích – nakolik budete objevovat, navštěvovat, eventuálně se zúčastníte aktivně.

Hof

OZNÁMENÍ

Ekumenická bohoslužba za krajinu

Ekologická sekce České křesťanské akademie ve spolupráci s občanskými sdruženími a s městskou částí Praha-Suchdol zvou na ekumenickou bohoslužbu za krajinu v sobotu 26. května 2018 v 15 hodin na levém břehu Vltavy, na zahradě nad Sedleckými skalami.

Kázáním poslouží Tomáš Cejp, farář ČCE z Libčic n. Vlt. Po bohoslužbě následuje beseda na téma „Divoká příroda kultura“, kterou uvede zástupce ředitele Národního parku České Švýcarsko Ing. Handrij Härtel, PhD.

Místo je jako obvykle na zahradě nad Sedleckými skalami (GPS 50°08,22.1, N 14°23'32.4"E), nedaleko žlutě značené cesty ze Suchdola do Roztok. Dosažitelné je ze zastávek MHD v Praze-Suchdole (Kamýcká, Budovec, Suchdol, K Drsnici), od železniční zastávky Praha-Sedlec nebo od přívozu v Praze-Sedlci (odtud po poměrně prudkém výstupu).

Více na www.drahan.chabry.cz

JNe

Beseda o proměnách krajiny

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu s Filipem Vosáhlem, studentem pražského waldorfského lycea, o proměnách krajiny a zmizelých vesnicích v Podkrušnohoří. Beseda se bude konat v úterý 15. května od 17.30 (cca do 19 h.) v přízemí pražského kláštera Emauzy, Praha 2, Vyšehradská 49.

JNe

MOJE CÍRKEV

*Den pro Kubu
20. března 2018 v Praze
foto Daniela Ženatá*

Hájíme (si) lidská práva

Lidé jsou dobří, dokud nevymění lidská práva za obchod

Země, odkud pocházejí nejlepší doutníky na světě. Země s nádhernou přírodou. Země, kde se dostanete do vězení, aniž byste udělali cokoli špatného. Země, v níž k nákupu auta potřebujete státní povolení. To všechno jsou tváře Kuby. Den pro Kubu, který se konal v Praze 20. března, chtěl upozornit na porušování lidských práv, a to nejen na tomto ostrově. Českobratrská církev evangelická spolu s Člověkem v tísní jej pořádala už po sedmé. Letošní podtitul jsme nazvali „Hájíme (si) lidská práva“.

Vše začalo odpolední ekumenickou bohoslužbou v kostele u Martina ve zdi. Poté se centrem Prahy vydal průvod s bílými květinami a bílými deštníky. Na několika místech účastníci zastavili a zanechali květinu se vzkazem, informujícím o této události.

Večer se pak pokračovalo v Knihovně Václava Havla diskusním panelem, jehož účastníky byli Lucia Argüellová (Člověk v tísní), Táňa Fischerová (Helsinský výbor), Marek Hilšer (prezidentský kandidát a občanský aktivista), Peter Morée (Evangelická teologická fakulta UK) a Martin Balcar (Amnesty International). Diskusi moderoval Jiří Schneider, ředitel Aspen Institute Central Europe a laický člen synodní rady Českobratrské církve evangelické.

Člověk v tísní působí na Kubě už od devadesátých let minulého století. „Obhájci lidských práv a jejich rodiny dnes čelí velmi silnému psychologickému nátlaku. Řadě disidentů nebývá poslední dobou umožněno cestovat mezi provinciemi, natož do zahraničí. A obyčejní lidé se čím dál častěji střetávají s policejní brutalitou či falešnými obviněními. I proto je dnes potřeba o Kubě mluvit a vyjádřit solidaritu s těmi Kubánci, jejichž práva jsou pošlapávána,“ popsala situaci Lucia Argüellová.

Všechno, co je na Kubě nezávislé, je protistátní, a tudíž perzekuováno. Existuje tam i přestupek

nazývaný prekriminální nebezpečnost. „Pokud vypadáte nebezpečně, můžou vás odsoudit ještě předtím, než spácháte nějaký přečin. Takže je strašně jednoduché dostat někoho do vězení,“ dodala Lucia Argüellová.

ekumenická bohoslužba

Mluvílo se i o porušování lidských práv v oblastech válečných konfliktů, v Sýrii a na Ukrajině, nebo o situaci v Číně, Tibetu, Rusku či Polsku. Diskutující se zaměřili i na to, jakou roli má v obhajobě lidských práv občanská společnost a oficiální politika demokratického státu, kam patří i Česká republika. „To, kam směřuje naše dnešní zahraniční politika, je hanba. Po revoluci jsme nabrali dobrý kurz, vážili si naší země, úcta k České republice byla hmatatelná a lidé byli vděční, že jsme něco pro ně udělali, ať už na Kubě, v Bělorusku, či v Bosně. Dnes směřujeme tam, kde jsme být nechtěli. Mediální a politická masáž nás tlačí k tomu, že se náš pohled na lidská práva začíná podobat předrevolučnímu smýšlení,“ řekla Táňa Fischerová. ►

Marek Hilšer dodal, že lidé jsou přirozeně dobří a jsou ochotni pomáhat, ale naši političtí reprezentanti v současnosti vyměnili lidská práva za mrzký obchod.

Celá událost byla vzpomínkou na březen 2003, kdy bylo na Kubě zatčeno 75 předních disidentů a odsouzeno k mnohaletým trestům odnětí svobody. Na svobodu se dostali předčasně v roce 2010; většina z nich odešla pod nátlakem vlády do exilu.

Jana Vondrová, foto D. Ženatá

debata v Knihovně Václava Havla

Z CÍRKEVNÍCH ŠKOL

Markétka v říši „Švábů“

Zahraniční praxe v Německu

Na počátku letošního školního roku, v září 2017, jsem se rozhodla, že absolvuji svoji poslední školní praxi v Německu, v malé osadě Mariabergu, která je přizpůsobena potřebám lidí s mentálním nebo fyzickým postižením i jiným lidem nějak znevýhodněným.

Můj zájem nepramenil z vášně cestovat a odjíždět daleko od domova. Mé rozhodnutí bylo postaveno hlavně na tom, že potřebuji vylepšit své jazykové schopnosti.

Výpravu jsem naplánovala na sedm týdnů a rozhodla jsem se odjet hned na začátku semestru, abych po návratu měla ještě čas na přípravu k letošnímu absolutoriu.

Odlétala jsem 11. února, odjezd byl srdcervoucí, plný emocí a strachu, jak vše zvládnou. Během tří hodin jsem se ocitla 800 km od domova, úplně sama, se znalostí němčiny, která toužebně volala po zlepšení.

Do mateřské školy, kde jsem měla praxi vykonávat, jsem vyrazila hned druhý den ráno. Domnívala jsem se, že děti toho příliš nenamluví, a že tedy počátky nebudou snad tak těžké. To jsem se ale moc mylila. Dětičky mluvily hodně,

používaly „švábštinu“, nářečí typické pro danou oblast, a mluvily strašně rychle.

Takže jsem prvních deset dnů byla jako Alenka v říši divů a stále jsem jen opakovala:

„Prosím? Já jsem ti nerozuměla, můžeš to prosím zopakovat?“ Děti se zprvu velice divily, proč jim tak velká holka nerozumí, a paní učitelky

musely vysvětlovat, že jsem z Česka, že naše řeč je úplně jiná a němčinu se učím ve škole, a proto jim vše nerozumím. A kladly dětem na srdce, aby se snažily mluvit pomaleji a spisovně. Děti byly naštěstí velice chápavé a přátelské.

V druhém týdnu, když už jsme se s dětmi více poznali, se mě začaly vyptávat, jak se všechno možné řekne česky. Naučila jsem je „dobré ráno“, „ahoj“, „dobrou chuť“ a další. Někteří předškoláci se smáli a potají se mne vyptávali, jestli jim prozradím i nějaká sprostší slova. Tak jsem jim řekla „zadek“ a ti z toho byli smíchy úplně vedle.

Hned o prvním víkendu v Mariabergu napadl asi metr sněhu a na celou sobotu se zastavila doprava. Děti měly velkou radost a každý den jsme chodili na okolní kopečky na boby. Na konci února jsme se s mojí třídou začali ráno scházet v lese a z normální třídy plné dětí byla rázem lesní školka. Děti lezly po stromech, zahrabávaly se do sněhu i pod klestí a byly moc spokojeny.

Za chvíli však už přišlo jaro a vysněný návrat se nakonec rychle přiblížil. Sedm týdnů v zahraničí byla zkušenost, kterou mi nikdo nevezme, a i když pro mne byl pobyt v Mariabergu v některých chvílích nekonečný, budu navždycky

vzpomínat. A ta němčina? Už se nebojím mluvit a mnohem lépe rozumím.

A tak bych také ráda poděkovala celému kolektivu EA VOŠ Brno za to, že mi zahraniční stáž umožnil. Hodně mi dala a snad nic nevzala.

Markéta Petrášová, studentka třetího ročníku
Vyšší odborné školy sociálně právní EA Brno

PROSTOR PRO SETKÁVÁNÍ S BOHEM I LIDMI

Každý ať přiloží ruku k dílu

Padesát let v Travné

Od první mezinárodní brigády v Travné u Javorníka ve Slezsku uplyne letos 50 let. A při té příležitosti se 6.–8. budou v Travné konat oslavy, na které jste všichni srdečně zváni. Účast přislíbili i přátelé z Německa, Norska a USA. Informace naleznete na www.50let.travna.cz.

Když v roce 1968 uspořádal Adolf Petr v Travné první mezinárodní brigádu, zdaleka netušil,

do jakých rozměrů se to celé rozroste. Brzy nato koupil pro mládež polozbořenou chalupu, kterou si brigádníci začali sami opravovat. Místo záchodů byla latrína a místo koupelny potok. I přesto sem jezdívali mladí lidé z celého Československa a také z Německa a Holandska. Společenství, které se zde rodilo, bylo od počátku ekumenické a otevřené i pro lidi z necírkevního prostředí. ▶

Navzdory režimu

Za totality byly křesťanské brigády částečně tolerovány, ale duchovní program si mládež obstarávala sama. Možná i proto „Travná“ hrála roli v povolání ke službě pro mnohé faráře, kazatele i laiky, kteří dnes slouží snad ve všech denominacích. Počátky tu má i nespočet manželství „Travňáků“. Atmosféru trefně popisuje Martin Košťál: „Celá Travná pro mne byla a dodnes je obrovský zážitek – ať už se jednalo o noční vycházky na hranici, kde se zpívalo a tančilo,

před půlstoletím

nebo o pobožnosti a vysluhování večere Páně, jejichž civilnost a přitom opravdovost jsem do té doby nezažil, nebo jen taková drobnost: píseň na rozloučenou a loučení v kruhu s každým, kdo odjížděl...”

V osmdesátých letech pronikl i na Travnou vliv podzemního letničního hnutí, které se v té době šířilo napříč církevními hranicemi. Tady se projevovalo důrazem na osobní vztah s Pánem Ježíšem, živou, radostnou vírou a zájmem o Boží slovo, které má co říct do všedního života. Po vzoru ochranovské Jednoty bratrské se začal dělat pravidelný modlitební řetěz. Do Travné jezdilo stále více lidí. Hana Petrová vzpomíná na pomoc řádových sester, které samy nesměly s mládeží pracovat, a tak práci v Travné podporovaly dle možností: „Protože se v té době neda-

lo z bezpečnostních důvodů přihlašovat, nikdy jsme nevěděli, kolik lidí přijede. A tak se stalo, že jednou přijelo asi 120 lidí. Tenkrát u kostela v Travné zastavilo auto a sestry vyndaly dva obrovské koše koláčů. Tak začala ekumenická spolupráce.“

Ve svobodné době

Po roce 1989 se otevřely hranice a zájem o „Travnou“ se ještě zvýšil. Počet účastníků hodně přesahoval kapacitu domu. Rozrostla se i mezinárodní spolupráce, přijížděli lidé z Norska, Francie, Německa a dalších zemí. V roce 1999 vzniklo občanské sdružení Setkávání (nyní Setkávání Travná z. s.).

V roce 2007 se stal ředitelem Setkávání Jared Kenning, Američan, který se věnuje práci s mládeží v České republice (viz rozhovor v Českém Bratru 6/2014) a vede tým dobrovolníků, kteří připravují v Travné pobyty mládeže. Podstatu „Travné“ asi nejlépe vyjadřuje citát Martina Bubera: „Všechn skutečný život je setkáním.“ Jde o vytvoření prostoru pro taková setkání s Bohem i spolu navzájem, skrze která bude proměňován náš život a pak i naše rodiny, církve a společnost.

pomocníci v kuchyni

V současné době zájem o křesťanská setkání mládeže v Travné opět roste, jezdí tam již i děti

bývalých Travňáků. Pravidelná jsou setkání o Velikonocích, letní brigáda, podzimní prázdniny a Silvestr. V roce 2016 se uskutečnily také dvě mezinárodní brigády s přáteli z USA, Norska

svatba na Travné

a Německa. Jednou za čas se podaří uskutečnit i setkání rodin. Fenomén „Travné“ je svým způsobem jedinečný, protože setkání zde přestála tlak totalitní doby i nemalé problémy v devadesátých

letech a existují dál v době, která přitom nabízí nepřehledné množství jiných věcí. Jak dokazuje výrok jedné dívky, když přijela do Travné po druhé v životě: „Á, jsem doma!“.

Vzpomínka na zakladatele

„Travná“ byla od počátku spjata s Adolfem a Hanou Petrovými. Adolf Petr v roce 2015 zemřel, ale ovoce jeho věrné služby zakoušíme i nadále. Z ohlasů cituji Hanku Kameníkovou: „Jsem přesvědčena, že nám Pán skrze Adolfa zjevoval Boží otcovskou přirozenost. To jeho nadšení mladými lidmi – vždyť kolik jich znal jménem. Ta jeho praktická láska, projevující se nejen slovy, ale i činy. Koupím pro naši mládež barák, ať se mají kde scházet. A dáme ho spolu do kupy. Ta touha mít s námi společenství duchovní i prosté člověčí. A když jsme dospěli, zkušenější, o to více víme, jak vzácné dary jsme na Travné skrze Adolfa dostávali. Děkujeme.

Mottem letošních oslav je verš „Hospodinovo milosrdenství, jež nepomíjí“. A právě to si chceme společně připomínat. Boží věrnost a milosrdenství, díky kterému Boží dílo v Travné stále trvá a nese ovoce.

Daniela Kenningová

KE DVĚMA ČLÁNKŮM V ČB 3/2018

Večeře Páně

Chléb a víno stolu Páně máme přijímat jako dar

Vážení,
k napsání malé úvahy mne přivedly dva články v březnovém Českém bratru.

Byť vousu šedivého, jsem mladý evangelík – takové evangelické ucho. Uvěřit dle Ježíšova poselství a také tak žít není totéž. Vše je pro mne, co se týká života s vírou – natož života v církvi – nové. A tak poslouchám, přemýšlím a ptám se. Abych se mohl s klidným svědomím zúčastnit večeře Páně, hledal jsem informace, které by mi vysvětlily, kde se to vzalo, co se při

tom děje a proč večeři Páně vysluhuji evangelíci jen jednou za čas.

V loňském roce mi Pán Bůh poslal do cesty informaci o pravidelném vysluhování večeře Páně ve sboru v Českém Brodě a pak na setkání v Ratiboři na mne čekala – na pultě jednoho stánku – útlá knížečka s názvem *Hostina chudých* profesora Pavla Filipiho. A začal jsem chápat historický vznik tohoto současného stavu – vysluhování večeře Páně jen občas – spojeného se strachem z nehodného přijímání ►

a s kritikou dennodenní rutiny římskokatolické církve.

Jenže pod vlivem profesora Filipiho si kladu otázku, zda nejsou bohoslužby nějaký daný celek. Buď jsou služby Boží jeden celek, byť mají různé části, nebo je to skládačka, kterou si může každý sbor v církvi poskládat dle svého. Kdo má však právo říci, která část tam bude, a která ne? Pokud je to skládačka, tak navrhuji – aby nám náhodou kázání nezevšednělo – jednou měsíčně je vynechat, třeba tu neděli, kdy je večeře Páně. A už slyším otázku, jak si mohu dovolit zrušit kázání. Moje odpověď zní: Jak si někdo může dovolit vynechat ze služeb Božích večeři Páně?

Radostný dar od vzkříšeného Pána

Na závěr ocituji slova profesora Filipiho ze zmíněné knížky, která mne strachu z pravidelného vysluhování večeře Páně zbavila: „Ve skutečnos-

ti smyslem Ježíšova slova bylo, jak máme chléb a víno stolu Páně přijímat: jako přijímáme dar.“

A dovolím si dodat osobní vyznání opět ovlivněné slovy profesora Filipiho: Pro mne je večeře Páně radostný dar od vzkříšeného Pána.

Čtu to po sobě a samá vzletná slova... Tož řeknu to jednoduše, bez zbytečných příkras – od srdce: Když se odvážím si večer projít chyby, které jsem přes den nadělal (a že jich je), a vědomě odpustím těm, kteří mi domněle nebo skutečně ublížili (i tady to u mne někdy drhne), pak mi posila skrze večeři Páně jednou za měsíc nestačí.

Chápu, že její pravidelné vysluhování nejde nařídit. Tak aspoň má malá modlitba: Pane Bože, záleží mi na tom a budu rád, pokud uznáš, že je to dobrá věc.

Radost z práce v Českém bratru a Boží vedení vám přeje

Dalibor Blecha

EKUMENICKÁ SPOLUPRÁCE V JEDNÉ BUDOVĚ I PŘI LITURGIÍ

Novoborský husitsko-evangelický kostel

Desáté výročí spolupráce

Nový Bor patří do českolipské farnosti Českobratrské církve evangelické, kde probíhá velmi zajímavá ekumenická spolupráce s Církví československou husitskou, o které bych čtenáři rád podal podrobnější zprávu.

Místní ekumenu rozhodně nelze označit za bezzubou. Husité a evangelíci zde před deseti lety společně opravili a po 40 letech k bohoslužebnému užívání znovu navrátili bývalý starokatolický kostel Panny Marie ustavičné pomoci (v současnosti přejmenovaný na kostel sv. Ducha) a konali zde pravidelně ekumenické nešpory a několikrát do roka, na hlavní svátky, také bohoslužby, vždy se společným vysluhováním večeře Páně za účasti až stovky věřících. To že dvě církve slaví Vánoce nebo Velikonoce u jednoho stolu, není vůbec běžná

záležitost. V posledních letech, po změně duchovních v obou církvích a ve snaze o větší koncentraci práce do centra obou farností v České Lípě byla pak ekumenická spolupráce v Novém Boru omezena na jedny až dvě společné eucharistické bohoslužby ročně. Nicméně obě církve mají v novoborském kostele samostatné bohoslužby stále.

V minulých letech obě společenství používala ekumenickou Limskou liturgii – v loňském roce pak byly vedeny podle formuláře zpívané Farského liturgie ČČSH. Mnohé evangelíky zaujala krása zpěvu, ale vzhledem k tomu, že tento formulář neznají, některým vadil chybějící vytištěný pořad, který by mohli sledovat a nebyli jen pasivními účastníky, stejně tak scházelo bližší přiblížení smyslu dané liturgie.

Původně starokatolický kostel

Husitský a evangelický kostel sv. Ducha v Novém Boru původně sloužil starokatolické obci. Byl vybudován koncem 19. století a starokatolíkům patřil až do roku 1968. Pak přešel do sprá-

vy města a byl užíván jako řemeslnická dílna. V roce 2007 převedlo město kostel do majetku Československé církve husitské. Původně o něj

usiloval i tehdejší evangelický farář Marek Lukášek, ale na staršovstvu věc neprosadil. Z iniciativy a pod vedením farářky Elišky Raymanové

tak byl kostel zrekonstruován a připraven pro bohoslužebné užívání. Do kostela byly převezeny lavice a stůl Páně z vyhořelého, kdysi luterského novoborského kostela a vyroben byl nový ambon. Evangelíci se na obnově podíleli finančním darem a dobrovolnickou prací.

Kostel byl (poprvé!) vysvěcen těsně před svatodušní nedělí v roce 2008 za účasti biskupa ČČSH Štěpána Kláska a seniora ČCE Tomáše Matějovského. Letos si tedy desáté výročí dokončení a vysvěcení kostela novoborští připomínají řadou událostí, počínaje přednáškou o jeho historii, vernisáží nebo slavnostními bohoslužbami. Jen je možná škoda, že již není inzerována jako ekumenická, ale spíše v husitské režii za účasti patriarchy Butty.

Více společného než odlišného

Škoda je to i proto, že Československá církev husitská se pro evangelíky nabízí jako ideální ekumenický partner. Církve mají dohodu o uznávání křtu; členství v Leuenberské konkordii umožňuje společnou účast u večeře Páně. Křesťanů v Čechách, ale i na Moravě ubývá a na mnoha místech visí otazníky nad tím, zda si hrstky rozdělených křesťanů zejména v malých městech mohou ještě dovolit luxus samo- ►

statné existence, která je spíš živoření. Řešení poněkud oddaluje restituční polštář a finanční vyrovnání církvi se státem. Navzdory odlišné liturgické praxi nebo zbožnosti stojí za to se zamýšlet, jak může vypadat budoucí ekumenická spolupráce – zda nebude jen formální, ze

slušnosti, v Týdnu modliteb za jednotu křesťanů a ne jenom s husity, ale dle místních podmínek třeba i s křesťany z dalších církví. A nejen z finančních důvodů, to by bylo málo. Ale aby křesťané jedno byli – to je výzva evangelia.

Jan Kirschner

CÍRKEV ZPÍVAJÍCÍ

Reformace a církevní hudba

Hudba reformací povýšila na „druhou kazatelnu“

Když se bývalý bavorský zemský biskup Dr. Johannes Friedrich zeptal kardinála Josepha Ratzingera, co nejvíc závidí evangelikům, kardinál odpověděl: „církevní hudbu a Johanna Sebastiana Bacha“. Od dob reformace evangelická církevní hudba zanechala výrazné stopy v liturgii, v církevním životě i ve společnosti. Formovala zbožnost věřících v těch místech, kde se mohla svobodně praktikovat a rozvíjet, kde jí bylo dopřáno mimořádné pozornosti a péče.

U nás to byl především utrakvismus, na jehož půdě se pěstoval vícehlas v podání pěveckých sborů literátských bratrstev. V Jednotě bratrské se zpívalo jednohlasně. V reformovaném prostředí se ženevské žalmy také zpívaly jednohlasně, vícehlasá zpracování žalmů C. Goudimela, J. P. Sweelincka ad. byla původně určena pro jiné společenské příležitosti, nikoliv pro liturgii. V německých městech, kde evangelická církev byla většinová, se z církevní hudby stala významná součást bohoslužeb, za kterou nesl zodpovědnost kvalifikovaný personál. Tato církev dokázala přijmout různé proměny hudby, ke kterým docházelo v průběhu dějin. Ze známých skladatelů to není jen J. S. Bach a jeho předchůdci, kdo pro tuto církev tvořili, ale také Bachův syn C. Ph. E. Bach, reprezentant galantního slohu, nebo později romantičtí autoři F. Mendelssohn-Bartholdy, R. Schumann či J. Brahms a mnozí autoři dalších epoch.

V používání vokálního a instrumentálního vícehlasu byly reformované církve zpočátku zdrženlivější a opatrnější, ale své postoje vůči umění postupně měnily. Již na přelomu 19.–20. st. se reformované církve začínají vzájemně ovlivňovat. Lze říci, že v 2. pol. 20. st. církevní hudba vstoupila do ekumenického stadia a podobná výměna repertoáru nastává i s katolickou církví.

Každá neděle s hudbou

Reformace církevní hudbu povýšila a udělala z ní konstitutivní součást liturgického dění. Boží slovo a víra se v rozmanitých formách začaly inspirujícím způsobem zvukově ztvárňovat. Z žalmových veršů vzkličily nové písně, v nichž se mísí biblický text s dogmatikou, věroukou, katechezí a dobovou poetikou. Z biblických prozaických evangelijních a epistolních textů vznikají nádherná vícehlasá moteta se střídavými polyfonními a homofonními partiiemi. Někteří skladatelé z 16.–18. st. napsali celé motetové sbírky a kantátové cykly. Každá neděle, každý svátek v církevním roce má nejen své písně, ale také své moteto, či dokonce kantátu.

V baroku začíná velký rozkvět jak vokálně instrumentální, tak varhanní hudby – skladatelé zpracovávají tzv. protestantské chorály do různých chorálových předeher či variací a kromě toho se pěstují tzv. volné formy: preludia, fugy, fantazie a tokáty, které se hrávají v úvodu a v závěru boho-

služeb. Varhanní hudba tak vytváří jasné demar-kační linie začátku a konce bohoslužeb, kdy se shromáždění má ztišit.

Hudba je výraz zbožnosti

Pro evangelické skladatele se liturgie stává hlavním ukazatelem církevní hudby v praxi. V napětí mezi tzv. impresí (zvuk nebes) a expresí (zvuk života), v jednotě souzvuků a disonancí chce církevní hudba navodit dojem z Božího tajemství, a lidské zbožnosti tak propůjčit výraz. Hudba, kterou skladatel napíše a varhaník zahraje či zpěváci vícehlasně zazpívají, je důkladně promyšleným sdělením dle hudebně-rétorických pravidel, která korespondují s významem obsahu a také s vnímáním, a má účinek na lidskou psychiku.

Nic silnějšího než hudba na zemi není

Vstupní bohoslužebná hudba, ať už je slavnostní, či meditativní, vede roztěkanou mysl, aby se na bohoslužebné dění naladila. A závěrečná hudba chce zase vytvořit prostor pro doznění. V hudbě vězí zvláštní síla, „neboť na zemi není nic silnější, než hudba...“ (M. Luther), člověk s bdělým sluchem se může zamyslet a ztišit („ztišením se sluší tebe chválit, Bože“ Ž 65,2). Peter Bubmann říká: „Hudba učí lidi skrze poslech nalézat nový tón života.“ Náboženské vnímání hudba afektivně rozšiřuje. Joseph Ratzinger napsal ve spisu *Duch liturgie* v r. 2000: „Když posloucháme duchovní hudbu od Bacha nebo Mozarta, pokaždé cítíme nádherným způsobem, co pojem „gloria Dei“ (sláva Boží) znamená: je tam mysterium nekonečné

kráasy a Boží přítomnost prožíváme živě a pravdivě, jako kdyby se to bývalo stalo skrze mnohá kázání.“

Pojmy a svoboda užití žánrů

Katolický mezinárodní spolek církevní hudby *Universa Laus*, který vznikl po druhém vatikánském koncilu, vidí rozdílnosti mezi hudbou náboženskou (obecný pojem, jde o hudbu kteréhokoliv náboženství, jež vzniká z náboženského pocitu), duchovní (původně jde o evangelický pojem, jehož opakem je světská hudba), církevní (spojena s církevní budovou, atmosférou kostela), liturgickou (napsanou pro liturgii) a rituální (úzce propojenou s konkrétním rituálem).

V současném evangelickém prostředí tak ostré rozlišení nevnímáme. Církevní hudba, ať už tradiční, či moderní, nebo inovátorská, lze klasifikovat podle prostředí, s kterým je propojena, zda pochází z církevního křesťanství (z života církve), či jde o projevy individualizovaného křesťanství (osobní zbožnost, zážitková duchovní lyrika), jež zaznívají také v širokém kulturním prostředí.

V poslední době se běžně stává, že při bohoslužbách se různé žánry propojují. Nemáme přísné směrnice, které by něco přikazovaly či zakazovaly. Bohoslužebný pořad, výběr písní a hudby je ponechán zodpovědným osobám s ohledem na lokální možnosti.

Kéž bychom dokázali dar hudby, který reformace povýšila na tzv. druhou kazatelnu, služebnici teologie a pomocnou zvěstovatelku evangelia, dobře zužítkovat.

Ladislav Moravetz

Slovo na rozloučenou s Alfrédem Kocábem

Vlídne a s naslouchavou pozorností uváděl na duchovní stezky víry

Působil jako kazatel a svědek víry v naší církvi v několika sborech. Ve Zruči nad Sázavou přichylnou věrnost osvědčil především hloučkům těch, kteří se pod jeho kazatelnou pravidelně shromažďovali; v Chodově na Karlovarsku prohluboval svědeckým zápalem víru reemigrantů. Ale přicházeli i další posluchači, podmanění jeho zvěstováním. Nejinak to bylo i na třetím působišti, Mladoboleslavští si jeho svědectví také hluboce vážili. Nezapomněli na něho ani ve chvíli, kdy Alfréd, věrný svědek Kristova evangelia, ztratil 16. ledna 1974 státní souhlas ke kazatelské službě.

Dlouhá léta se pak živil v Praze jako topič. Do jeho kotelny docházeli mnozí, aby načerpali sílu v rozhovorech, v kterých je Alfréd uváděl vlídne a s naslouchavou pozorností na duchovní stezky víry.

Koncem normalizace, v osmdesátých letech minulého století, získává znovu možnost duchovensky působit: nejprve v Radotíně a pak v salváterském sboru v Praze. Ve chvíli, kdy vážným a k stáru ještě pomalejším krokem vystupoval na kazatelnu, mohli jsme tušit, že již první slova

jeho kázání nás budou odkazovat k vizím Boží duchovní vlády. Kázání měl jasná, určitá a místy strhující. Už na mé instalaci ke kazatelské službě v r. 1967 v Libiši zněla první věta jeho kázání takto: Evropou obchází strašidlo komunismu. Trhli jsme sebou všichni. A především tehdy dohlížející státní tajemník. Před mnoha lety jsem zaslechl po Alfrédově kázání na text z osmého žalmu vedle mne sedící posluchačku. Řekla tehdy: To podstatné pro svůj život jsem slyšela právě teď!

Alfréd byl svědek víry; do naší zbožnosti z ní uměl vnést jedinečný rys bohatosti evangelia. Ve své víře rozezněl i mystickou strunu, byl znalec díla velkých mistrů této duchovní tradice. A naučil se od nich obojí: Vnořenosti do zbožného osamocení, které je vzdáleno lopotným starostem našeho každodenního žití, a zároveň – a to je důležité – věděl o povinnosti pravé víry: Vrátit se z výšin či hlubin mystického soustředění do prašných míst i nečistých koutů starostí všedního dne. Právě to velcí mystikové dokázali: Žít v odvratu od toho, co nás naplno zaměstnává, a přiblížit se postupnými kroky víry k tomu, co roste z duchovních zdrojů a vede nás k odpovědnosti za naše životy dnes a zítra. Tento podvojný pohled na lidský život, na svět práce i politiky, spojený zároveň s výhledy k nejzazším obzorům duchovního života a odtud zase zpět, si Alfréd osvojoval, a dorostl tak v osobitého svědka víry. Tím nás všechny velmi obohatil.

Za jeho svědectví víry chci za sebe a za své nejbližší spolu s mnoha dalšími, kdo jsou vděční za to, že mu mohli stát nablízku, především a zejména v jeho rodině, z hloubi srdce poděkovat. Bože, díky tobě, tvému Duchu, za dary, které jsme my všichni směli ve svědectví našeho bratra Alfréda Kocába po dlouhý čas přijímat. Sursum corda! Vzhůru srdce! Amen.

Jakub S. Trojan

Vzpomínka na sestru Pavlu Titěrovou

Sdílela radosti i starosti mnohých, vynikala uměním navštívit v příhodný čas

Dne 11. května 2018 by se dožila devadesáti let sestra Pavla Titěrová, dlouholetá presbyterka a kurátorka libereckého evangelického sboru, osobnost v mnoha směrech výjimečná. Vzpomínáme na ni s láskou a vděčností.

Pavla se narodila v Mělníku jako nejstarší ze čtyř dětí. Její rodina bydlela původně v Kostelci nad Labem a za války se Titěrovi přestěhovali do Mšena za příbuznými. Pavla zde chodila do školy

i do evangelického sboru, kde byla confirmována a posléze připravována farářem Chvátalem na to, aby se mohla stát učitelkou náboženství. Opravdu se jí později stala a vyučovala, dokud to bylo možné. Po válce se již sama, v rámci programu osídlování Sudet, přemístila do Liberce. Život sestry Pavly Titěrové v Liberci začíná v roce 1946 zároveň s životem samostatně vzniklého libereckého evangelického sboru a s tímto sborem bude její život pevně spojen až do posledních dnů.

Pavla Titěrová – drobnější postavy, s vlasy přirozeně šedivějšími a s výraznými brýlemi. Takové brýle nebyly módním výstřelkem, ale nutností. Pavla trpěla neodstranitelnou a postupně se zhoršující oční vadou, rozpadem sítnice. Věděli jsme, kolik úsilí musela vynaložit, aby se vždy včas a bezpečně dostala tam, kam bylo třeba. Přesto nikdy nevyžadovala pro sebe žádnou pomoc ani ohledy a na faře bývala první ze všech. Neuměli jsme si představit, že by v neděli ráno nestála u dveří do modlitebny a nevítila příchodzí.

Říkali jsme: „Pavla ví o každém z nás.“ O tom, co jí bylo svěřeno, však dokázala zachovat mlčenlivost, a zároveň ve vhodné chvíli připomenout něco podstatného, povzbudit a ukázat, že jí na každém bližním záleží a že s ním sdílí jeho radosti i starosti.

Pavla zůstala po celý život svobodná. Udržovala velmi pěkné vztahy se svými sourozenci a jejich rodinami, ale kromě toho byl její „rodinou“ sbor, jak často a s dojetím opakovala.

V libereckém sboru působila sestra Pavla postupně v mnoha funkcích. Učitelka nedělní školy, pokladní sboru i seniorátu, členka staršovstva a v letech 1988–1998 kurátorka. Vše, čemu se věnovala, vykonávala vždy velmi energicky, pečlivě a poctivě. Pavla měla krásný hlas. Od roku 1950 byla po celý svůj aktivní život členka libereckého pěveckého sboru Ještěd a také výrazná opora společného zpěvu při bohoslužbách. Zнала zpaměti téměř všechny písně evangelického zpěvníku až do poslední sloky.

Pavla zvláště vynikala uměním navštěvovat. Věděla přesně ke komu, kdy a proč zajít, jakou drobnost přinést, o čem pohovořit a jak druhého potěšit. Dobré věci přijímala jako Boží dar a jednoduše odmítala, že by se věci zlé děly z Božího dopuštění.

V roce 2013 se Pavla s pomocí a podporou svého bratra Jana přestěhovala do Domova odpočinku ve stáří v Krabčicích. Díky dlouhým telefonickým rozhovorům a občasným návštěvám jsme i nadále zůstali v kontaktu a stihli jsme si navzájem říci mnohé, k čemu dříve nebyl čas nebo příležitost. V posledním období jsme pozorovali, jak Pavlu postupně opouštějí síly, a cítili jsme, že se její život uzavírá. Když jsme se dozvěděli, že 21. prosince 2017 zemřela, přijali jsme tuto smutnou zprávu s přesvědčením, že se její víra i naděje naplnily. Rozloučili jsme se s ní, podle jejího přání, v naší liberecké modlitebně 28. ledna 2018.

Marta Ježdíková, místokurátorka sboru v Liberci

Zahradník, kuchař, cukrář

Diakonie ve Valašském Meziříčí otevřela tréninkové pracoviště pro lidi s handicapem

Dva obchody s oblečením a úklidovou firmu provozuje (kromě jiného) Diakonie Valašské Meziříčí. Letos na podzim k tomu přibude i výroba pralinek. Podniky zaměstnávají především lidi s různými handicapem (viz BOX). Ne každý ale v trvalém zaměstnání vydrží, což se týká především lidí s handicapem mentálním. Často nezvládnou některé pracovní nároky – například schopnost

roky zaučit. Vysvětlit jim, co všechno si musí pohlídat, a pak na ně dohlédnout. Úřady práce sice nabízejí před nástupem do zaměstnání přípravný program, nazvaný pracovní rehabilitace, ten je ale zaměřen spíše na lidi, kteří jsou například tr-

Sociální podniky

Jejich primárním cílem není tvorba zisku, ale vytváření pracovních míst pro lidi s handicapem a osoby dlouhodobě nezaměstnané v běžném podnikatelském prostředí. Součástí je důkladnější vedení i vzdělávání těchto lidí. Někteří z nich si mohou pracovní zkušenosti zlepšit natolik, že obstojí i na běžném trhu práce. V rodině středisek a škol Diakonie ČCE najdeme celou řadu sociálních podniků: obchody s oblečením, obchody se spotřebním zbožím z druhé ruky, restauraci, kavárnu, úklidovou firmu či výrobu zdravých svačtin.

vale omezení po vážném úrazu, jinak ale zvláštní pozornost nepotřebují. Diakonie ve Valašském Meziříčí zahájila tedy vlastní přípravný pracovní program, nazvaný Matteo.

Zasadíme, uvidíme

Přibližně desítku lidí se poklidně pohybuje na přehledné lesní pasece. Sbírají staré větve a skládají je na dvě velké hromady. Převažují muži staršího věku. Většina s nějakou formou takzvané alkoholové demence. Často jim selhává krátkodobá paměť, někdo má potíže s motorikou. Všichni žijí v nedalekém Przně, v domově se zvláštním

pracovat samostatně – a odcházejí. Šikovnost ani chuť do práce jim přitom nechybí. Jak jim pomoci, aby se v zaměstnání udrželi? Tuhle otázku se teď snaží ve valašskomeziříčské Diakonii rozlousknout.

Ukázalo se, že největší slabina je hned v přípravě, není čas zaměstnance se zvláštními ná-

režimem. Neobejdou se bez každodenní pomoci a ovšem i dohledu odborného personálu, spoustu činností jsou ale schopni vykonávat.

V Domově Pržno proto rádi přivítali nabídku originálního programu z Diakonie, který postižené lidi připravuje pro výkon určitého zaměstnání. Program umožňuje individuální práci s každým klientem s ohledem právě na jeho specifické potřeby. Obnáší to také opakovaně zjišťovat, co klienty baví, a co ne, v čem je brzdí třeba nezkušenost, neochota či lenost, v čem zase nepřekročitelný handicap, co je motivuje, a co naopak odrazuje. I to je nutné k tomu, aby lidé, kteří třeba několik let nepracovali, mohli v případném budoucím zaměstnání uspět.

U některých klientů program slouží jen tomu, že se potvrdí jejich schopnost pracovat a program je pro ně spíš povzbuzením, aby si začali vlastní práci hledat. To je pravděpodobně případ pana Zdeňka Čermáka (48), který se v rámci kurzu „zahradník, údržbář“ na čištění lesní paseky také podílí. V lese už v minulosti pracoval a v Przně se také stará o vlastní zahrádku, o papriky a rajčata.

Tříměsíční kurz „zahradník, údržbář“ je teprve na začátku. Irena Šustková, jedna z vedou-

cích, která s klienty strávila v lese na pasece první pracovní den, si skupinu pochvaluje. Většina odvedla velký kus práce, takže brzo bude možné přejít k další činnosti – sázení stromků.

Potkáme se u pralinek

Celého pracovního programu, složeného z několika kurzů, se má účastnit 25 lidí, 12 z nich by si mělo najít trvalé zaměstnání. To jsou podmínky dotace, díky které se celý program vůbec koná. Zatím absolvovalo devět klientů, z toho si pět hledá práci. Dvě klientky se zaučují v úklidu pro Diakonii. Jeden z absolventů už pracuje jako pomocný kuchař Domova Pržno, kde zároveň žije. Je vyučený zedník a do kurzu se přihlásil, „aby zabil nudu“. Svého rozhodnutí teď ale nelituje.

„My jsme taková akční,“ dodává jeho spolubydlicí, který kurz absolvoval kvůli potřebě „vykonávat nějakou užitečnou činnost“. A ve vzdělávání hodlá pokračovat. Rád pracuje v potravinářství, takže chce ještě pokračovat v programu „cukrář“. Pralinkárna, kterou Diakonie hodlá otevřít na podzim, v něm možná najde budoucího zaměstnance.

Adam Šůra

MEZINÁRODNÍ SOLIDARITA

Poděkování čínských křesťanů

Vážené dámy a vážení pánové,
jsme čínští křesťané, kteří žádají o azyl v České republice. Napsali jsme tento dopis, abychom poděkovali všem, kteří nám pořád pomáhají a kterým na nás záleží, chtěli bychom upřímně říct každému, kdo nám prokázal lásku: Děkujeme vám!

Během těch dvou let jste pamatovali ve svých srdcích na naši situaci s udělením azylu a dávali jste nám hodně podpory a péče. V únoru 2018, kdy 70 čínských křesťanů obdrželo rozhodnutí o zamítnutí azylu, jsme byli zklamáni a naše srdce byla plná strachu a obav, protože se moc bojíme, že budeme repatriováni do Číny. Ale hned poté jsme dostali podporu od mnoha Čechů. Projevy lásky a tepla od vás, jeden za druhým, nás hřejí, abychom se nebáli toho ledového, odmítavého rozhodnutí. Dodaly nám víc důvěry, abychom šli dál.

Čteme pečlivě každý článek v médiích, díváme se na každé video a každou fotku, věnujeme pozornost každé výzvě a podpoře. Všechny tyto věci si v našich srdcích pamatujeme. Modlitba za nás a hořící svíčky před památníkem obětí totality nás dojímaly natolik, že naše oči nezůstaly suché. „Nebojte se, budeme za vás bojovat“, řekli nám rozhodně naši neplacení právníci, takže se tak netrápíme. „Musíme se za ty křesťany modlit, aby věděli, že je podržíme, že nejsou sami,“ řekl jeden biskup. Cítíme v tom lásku od Boha. Jedna modlitba za druhou nám říká, že nás Bůh hluboce miluje. Dojal nás průvod v chladném počasí, různé petice taky zvyšují naši odvahu zůstat v České republice, mnoho lidí nám pomáhá tiše.

Každá podpora a projev lásky nám dávají velkou sílu. Sice jsme se s mnohými z vás nikdy neviděli, ale dodává nám sílu a důvěru ta láska bez ohledu na státní hranice, abychom vydrželi dál. Děkujeme vám!

Před dvěma lety jsme přijeli do ČR s touhou po demokracii a svobodě, přitom jsme taky v této touze cítili zmatek a strach z neznámé země. Děkujeme Bohu za ochranu; je tu tolik dobrých lidí, kteří nás podporují a usilují o to, abychom necítili, že žijeme na neznámém místě. Zima v České republice je chladnější a delší, ale váš zájem a vaše pomoc jako paprsek jasného slunce září na naše srdce, abychom se tak cítili tepleji.

Chceme vám říct: Díky vám nejsme osamělí a díky vám se snadno nevzdáme. Ještě jednou vám děkujeme. Bůh vám žehnej.

Čínští křesťané žádající o azyl v ČR

K sedmdesátému výročí založení Státu Izrael

Ve světle vize izraelských proroků

Kvadratura kruhu?

V prohlášení nezávislosti, kterým 13. května 1948 vstoupil Stát Izrael na mezinárodní scénu, se uvádí: „Židovský lid vznikl v Zemi Izraele. V ní získal svou duchovní, náboženskou a státní podobu. V ní začal politicky existovat. V ní vytvořil své národní i všeobecně lidské kulturní dědictví a odkázal celému světu věčnou Knihu knih.“ A o kus dál se říká: „Stát Izrael bude... založen na svobodě, spravedlnosti a míru ve světle vize izraelských proroků. Všem svým občanům zaručí plnou společenskou a politickou rovnost práv bez rozdílu náboženství, rasy nebo pohlaví.“ Letos tedy Stát Izrael slaví 70 let své existence. Za tu dobu prošel několika válkami, z nichž některé byly skutečný vojenský zázrak. Od roku 1967 také trvá okupace Západního břehu Jordánu s jeho více než 2,5 miliony arabských obyvatel. Od té doby politici mladého státu řeší kvadraturu kruhu: Jak to udělat, aby Izrael

1) z bezpečnostních i symbolických důvodů ležel v biblických hranicích, tedy od Středozemního moře až k Mrtvému moři, aby to ale byl 2) stát židovský, který bude současně 3) pro všechny své obyvatele státem demokratickým.

Izrael je ostrůvek západního způsobu života na Blízkém východě a konflikty, v nichž je zapleten, jsou předsunutou linií konfliktu mezi islamizujícím se Blízkým východem a sekularizovaným konzumním Západem. Nemalá část obyvatel tohoto ostrůvku jsou potomci trosečníků po uragánu Šoá, nacistické likvidaci Židů (módní slovo holokaust je zde velmi nevhodné: je to řecký termín pro zápalnou oběť, předepsanou ve Starém zákoně, a jeho užití ve spojení s touto tragédií implikuje, že si ji Hospodin přál). Obklopen více nebo méně nepřátelskými státy nemůže si Stát Izrael dovolit nějakou válku prohrát. Úzký pás země nemá prakticky žádný týl. Má pro křesťany, kteří v Bibli čtou

o lidu a zemi Izraele, existence Státu Izrael nějaký zvláštní význam?

Háčkované jarmulky

Na jednu stranu je Izrael normální demokratický stát. Je to dítě sionismu konce 19. století, mladšího sourozence evropských hnutí národního obrození, ať už českého, německého nebo třeba řeckého.

První sionisté byli asimilovaní, často liberální a později levicoví Židé. Podle některých z nich by židovský stát ani nemusel nutně ležet na území historického Izraele. Ke stylu raných kibuců patřil budovatelský étos a minimum náboženství. Mnoho zbožných Židů zpočátku sionismus odmítalo.

Obrat v jejich postoji přinesl až rabín Avraham Kuk (1865–1935, často bývá uváděn jako Kook), který jako vrchní aškenázský rabín mandátní Palestiny ještě před založením státu interpretoval osadnické hnutí jako nástroj Boží prozřetelnosti, být to tak jeho příslušníci neberou. Kuk spojil do té doby protichůdné proudy levicového sionismu a židovské ortodoxie. Z jeho následovníků se pod vedením jeho syna Cvi Jehudy Kuka (1891–1982) zformovalo hnutí náboženského sionismu, které v Izraeli pomalu, ale jistě nabývá na síle. Jeho postoje dnes sdílí převážná většina náboženských Židů, ►

tedy asi 30 % židovských občanů Izraele. Zvláštní skupinu mezi nimi tvoří tzv. *kipot srugot*, moderně a sportovně vypadající osadníci (k džínám s pistolí obvykle nosí „háčkované jarmulky“, odtud jejich název), kteří se zakládáním osad na okupovaném Západním břehu snaží zabránit návratu „Judska a Samaří“ Palestincům. Už volbou názvu, ale také argumentací biblickými texty, zejména z knihy Jozue, se jejich argumentace od původního sionismu liší. Představuje přímé spojení náboženství a politiky, druhou stranu izraelské současnosti. Stranu, kterou je slyšet stále hlasitěji.

Teologické teze k jubileu

K otázce, zda a jak je Stát Izrael nějak relevantní křesťanské víře, nabízím deset tezí:

1. Židovství není pouze náboženský systém. Má také svou tělesnou stránku, společenství živých lidí. V Bibli a v rabínské literatuře se toto společenství nazývá *am jisrael*, lid Izraele.
2. Větší část lidu Izraele stále žije mimo Stát Izrael (v USA, v Rusku, v Jižní Americe i jinde), což je situace, kterou Židé nazývají *exil* či *diaspora* (hebrejsky *galut*). V poměrně střízlivě pojaté eschatologii tradičního židovství má pevné místo představa, že *exil* jednou skončí a Židé se navrátí do své země.
3. Platí to ale i naopak: Tam, kde se začne mluvit o návratu do země Izraele, tam se rozeznávají eschatologické tóny.
4. Mezi mnoha Židy v diaspoře, kteří zpočátku sionismus odmítali, se stala v posledních desetiletích změna. Stát Izrael pro ně dnes hraje důležitou roli. Pro některé je Stát Izrael součástí jejich náboženského přesvědčení, pro jiné je jeho náhradou.
5. Křesťané se díky své víře v Ježíšovo pojetí Boží vůle považují za Boží lid. Z Bible ale vědí, že tímto lidem byli dávno před nimi a stále jsou především Židé. Z Bible také vědí o tom, že Bůh svůj lid vede dějinami; ne však tak, že by každá dějinná peripetie vyjadřovala plně jeho vůli, ale tak, že v každé z těchto peripetií slibuje svému lidu pomoc. Křesťané proto s úctou sledují, že pro spoustu Židů, sužovaných po staletí evropským antijudaismem, představuje založení Státu Izrael projev takovéto pomoci.
6. Biblické svědectví ale varuje před náboženským posvěcováním konkrétních dějinných útvarů. Přestože jsou bibličtí soudcové, králové, proroci i kněží na některých místech Bible Hospodinem k nějakému úkolu povoláni, sklizejí na jiných místech ostrou kritiku. Eschatologické konotace Státu Izrael s sebou nesou nebezpečí, že pro takovou kritiku nebude místo. Jsou nebezpečné tím, že v izraelské politice posilují nábožensko-politický excecionalismus (termín Waltera Brueggemanna), ideologii vlastní výjimečnosti.
7. Představa, že je Stát Izrael pokračováním příběhů Bible a nemusí se v mezinárodních vztazích řídit obvyklými pravidly, nýbrž má nárok na zvláštní zacházení, představuje při hledání míru na Blízkém východě vážný problém, protože vyrazuje ze hry rozumnou argumentaci a schopnost hledat kompromis.
8. Tento excecionalismus má vedle své konzervativní podoby („Izrael je nekritizovatelný“) také svou levicově-liberální podobu: Na Izrael uplatňuje vyšší, prorocké nároky na spravedlnost („kritizovat Izrael dvojnásob přísně“). Podtextem těchto vyšších nároků je představa, že Izrael má nárok na svou existenci pouze tehdy, pokud dostojí vyšším nárokům své vlastní tradice. Jak ale trefně poznamenal spisovatel Amos Oz: Který jiný normální stát (třeba Německo nebo Francie?) by si svou existenci musel neustále takto zasluhovat?
9. K úvahám o Státu Izrael musí vždy patřit také ohled na Palestince, arabské muslimy a křesťany, kteří po tisíciletí na území „Svaté země“ žijí. Vznik Státu Izrael postavil život většiny

Palestinců na hlavu. Hodně z nich ztratilo své domovy. Vzhledem k desetiletím vzájemného potýkání je dnes palestinská identita jakýmsi negativním obtiskem té izraelské, konstitovala se v odporu k židovskému státu a bezděčně přejala mnoho jeho rysů a stereotypů.

10. Jedním z takových stereotypů je také exceptionalismus palestinský, mytologizovaný obraz palestinského utrpení. Tento obraz pěstují a využívají sousední arabské režimy k odvrácení pozornosti od vlastních, často mnohem dramatictějších problémů. Také mezi samotnými Palestinci má přijímání role

oběti povážlivé dopady. Blokuje snahu o to vzít svůj osud do vlastních rukou stejně jako snahu hledat realistický kompromis.

Co tedy přát sedmdesátiletému oslavenci i jeho okupovanému palestinskému sousedovi? Aby už konečně v kraji zavládl pokoj (Ž 122,6). Aby ta země rozumně hospodařila s vodou, protože Genezaretské jezero, jediný zdroj sladké vody, vysychá (Ž 133,3). A aby představitelé obou národů odložili mámivé brýle vlastní výjimečnosti a podívali se realitě, a sousedům, zpráva do očí.

Petr Sláma, starozákonník na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy

CO S SEBOU PŘINÁŠEJÍ INVESTICE

Ropa, uhlí, plyn – kamarádi ČCE?

Péči o stvoření musíme brát vážně

Když jsem byl malý, nesnášel jsem, když mi na prstech ulpíval pach kovových mincí. Peníze nejsou příjemné téma ani ve společenských diskusích, přitom ale dnes mají velkou moc a vliv. I naše církve postupně nabývá po restitučním vyrovnání se státem docela velké sumy peněz. Neměli bychom se více zabývat tím, kam naše peníze putují a co způsobují, jakkoli to možná není téma příjemné? Odpověď je nasnadě, a to tím spíš, že způsob nakládání s církevními penězi je v něčem docela problematický.

ČCE totiž vkládá svůj majetek do dvou investičních fondů, které pak financují mimo jiné i firmy podnikající v oboru těžby a spalování fosilních paliv, jako je například OMV, MOL nebo firma těžící zemní plyn v Rumunsku. Těžba a spalování uhlí, ropy a zemního plynu jsou přitom jedním z největších viníků probíhající klimatické změny, uvolňují do ovzduší oxid uhličitý a metan způsobující skleníkový efekt. Takové firmy tedy mají za zrychlování změn klimatu přímou odpovědnost.

Pokud tyto změny nezastavíme nebo alespoň nezpomalíme, hrozí nám rozsáhlé negativní důsledky. Například sucho a s ním související neúroda se i u nás začínají projevovat už dnes. Ještě horší dopad ale má klimatická změna na obyvatele zemí globálního Jihu. Změna klimatu zvyšuje intenzitu záplav, bouří či hurikánů, souvisí s rozšiřováním pouští, zaplavováním přímořských oblastí, a tím přispívá k ekonomické a politické nestabilitě, k válkám a k migraci. I přes občasné zpochybňování závažnosti těchto problémů už řadu let panuje celosvětová shoda vědců na tom, že klimatická změna probíhá, je z velké části způsobena člověkem, a bude-li pokračovat, bude mít pro lidstvo katastrofální důsledky.

Proto si myslím, že by naše církve měla investice z firem podílejících se na těžbě a spalování ropy, uhlí a plynu stáhnout (divestovat). Fungování našich sborů, služba Diakonie, výchova mládeže, činnost evangelických teologů, kulturní události v modlitebnách ani žádné jiné aktivity ČCE ►

by neměly být závislé na financích, získávaných z činnosti vedoucí k destrukci klimatického systému planety, a v důsledcích i k nezměrnému utrpení lidí po celém světě. Divesticí bychom následovali stovky církví, univerzit a veřejných institucí, které se už svých podílů ve fosilním průmyslu zbavily. Celosvětově už bylo takto divestováno v přepočtu přes 120 bilionů korun. Kromě církví se touto cestou vydala například i města jako Glasgow, Oslo nebo New York a univerzity jako Oxford, Yale, MIT a další. „Fosilní“ firmy jsou v důsledku toho vystaveny většímu ekonomickému tlaku, a navíc se tak snižuje jejich morální kredit. K divesticím z fosilního průmyslu se také zavázala dvě společenství církví, jejichž je ČCE členem – Světová rada církví a Světová luterská federace.

„Chceme být opatrní ve svém investování a vyhnout se tomu, co dnes v podnikání shledáváme jako neetické. Spotřeba fosilních paliv musí být významně redukována a neinvestováním do těchto společností chceme ukázat směr, kterým se musíme jako lidstvo vůči klimatické změně ubírat,“ říká představitel Světové rady církví Olav Fykse Tveit. Světová luterská federace pak k neinvestování do fosilních paliv v roce 2015 vyzvala i své členské církve: „Luterské společenství chápe klimatickou změnu jako záležitost spravedlnosti, míru, péče o stvoření a ochrany všech lidí po celém světě. Zdůrazňujeme především starost o ty nejvíce zranitelné, jejichž hlas není slyšet.“

Ve věci investic do fosilního průmyslu jsme se tedy spolu s několika přáteli rozhodli jednat i my.

Synodu ČCE jsme poslali dopis, ve kterém jej žádáme o ukončení investování do firem, které se na těžbě a spalování fosilních paliv podílejí.

Nezávisle na nás také Poradní odbor pro otázky životního prostředí inicioval vznik Investičního kodexu, který by měl určovat směr investování ČCE do budoucna. Tento kodex přijala i synodní rada a měl by být projednáván na synodu. Investiční kodex má širší záběr a zabývá se i jinými nepřipustnými investicemi – například do aktivit, kde se využívá dětská práce, do produkce drog či do podnikání v hazardu.

Jsm rádi, že se věci hýbou správným směrem a přijetí Investičního kodexu rozhodně podporujeme. Myslíme si však, že právě problém fosilních paliv je v kodexu zásadně podceněn. Návrh kodexu totiž pouze nejasně zmiňuje, že ČCE bude dbát na to, aby docházelo ke snižování těžby a spalování fosilních paliv. Prostor pro další investice naší církve do průmyslu devastujícího životní prostředí se ale v praxi ponechává. Veškeré investice do těžby fosilních paliv a jejich spalování ve velkých centralizovaných zdrojích by tedy ČCE měla jasně zařadit mezi zcela nepřipustné.

Doufáme, že se synod otázkou ukončení investice peněz do těžby a spalování fosilních paliv bude vážně zabývat. Hrozbu prohlubující se klimatické změny totiž vnímáme jako nanejvýš naléhavou. Jsme rádi, že starost o společné peníze z restitucí přestává být tabu a začínáme se učit s naším podílem na moci a vlivu zacházet zodpovědně.

Áron Tkadleček a David Pfann

Vedení církve k Investičnímu kodexu

Synodní rada obdržela od Poradního odboru životního prostředí návrh Investičního kodexu i se zdůvodněním této nové iniciativy. Vzhledem k tomu, že původní návrh poradního odboru by měl zřejmé dopady na investování finančních prostřed-

ků ČCE, byl připraven ve spolupráci s Investičním výborem synodní rady upravený Investiční kodex, který eliminuje investování do oblastí s negativními dopady na životní prostředí. Tento návrh byl rovněž předložen představitelům Investičních ►

fondů. Synodní rada ale návrh neschvalovala a ani jej nepředkládá synodu.

V současnosti se investiční společnosti ČCE řídí zásadami, které synodní rada schválila v roce 2016: „Představenstvo Společnosti (resp. Správní rada Fondů) je povinno/a zajistit, aby činnost Fondů byla v souladu s obecnými křesťanskými hodnotami (ochrana lidského života a zdraví, ochrana

před závislostmi a zneužíváním slabých stránek osobnosti, podpora lidské důstojnosti, podpora míru a odzbrojení, úsilí o zvýšení ekonomické spravedlnosti, ochrana životního prostředí a podpora odpovědného chování jedince i ekonomických subjektů).“

Eva Zadražilová a Vladimír Zikmund,

členové synodní rady

Úvahy pod kazatelským stromem

Perspektiva církve je v našich rukou

Kazatelský strom si může vyrobit snadno každý čtenář Evangelického kalendáře, který si na svislou čáru vyznačí data narození kazatelů a na vodorovné linky souměrně jejich jména.

Mně z tohoto schématu vyšlo, že nejpočetněji jsou mezi kazateli zastoupeni narození v roce 1972 a některé jiné ročníky narození zejí prázdnotou. Soustředím-li se na spodek koruny stromu, nacházím poslední početnější ročník kazatelů narozených v roce 1982 a potom už výrazný úbytek. Stojíme před obdobím výrazného nedostatku kazatelů a je iluzí si myslet, že sebezpotřebnější změny v církvi nebo navýšení platů přinesou žádaný efekt během několika málo let.

Už i běžný člen církve si povšiml zvyšujícího se počtu inzerátů v Českém bratru znění: „Sbor hledá kazatele“; zvyšuje se frekvence dopisů synodní rady do sborů, které se povzbuzování budoucích studentů bohosloví týkají; ve sborech a na konventech proběhl rozhovor o postavení kazatelů v církvi, pilně pracuje strategická komise synodní rady.

Tři nepříznivé faktory

To všechno je bezpochyby potřebné, ovšem stojíme na samotném počátku nalézání cesty. Zdá se mi, že se v určité době sešly hned tři nepříznivé faktory: Prvním je stálý pokles členů církve. K 1. 1. 2004 měla ČCE 114 445 členů a k 1. 1. 2017 uvádí počet 73 446 členů. Tento pokles se týká jak členů okra-

jových tak členů aktivních a mj. způsobuje, že z menší množiny členů církve vzejde menší počet bohoslovců a budoucích kazatelů.

Druhým faktorem je pokulhávající restrukturalizace církve. V roce 2004 existovaly v ČCE 262 sbory s průměrným počtem 437 členů na jeden sbor. Do roku 2017 tento počet poklesl pouze na 251 sborů s průměrným počtem 293 členů na sbor. Některé sbory předvádějí doslova akrobatické výkony, aby se udržely v postavení samostatných sborů, omezují investice do údržby svého majetku, snižují pracovní úvazky svým kazatelům, vyhovují jim stále a časově neomezené administrace. To všechno vede ke zhoršení postavení kazatelů vůči sborům a to i tehdy, pokud vzájemné osobní vztahy jsou dobré. Pokud potrvá stav, kdy restrukturalizace církve pro odpor sborů v podstatě stojí, očekávám další a další odchody kazatelů z církevní služby. ►

Třetím faktorem je uzákonění přechodu církve na samofinancování, což nemůže neovlivnit úvahy potenciálních uchazečů o studium teologie, ale i jejich rodičů, kteří je budou muset během studia finančně podporovat. Zajistí církev hmotnou existenci svých pracovníků nejen za pět, deset, ale i za dvacet, třicet let? A pokud bude odpověď nepřesvědčivá, kolik lidí podstoupí riziko, že se teologické vzdělání stane pouze jejich poněkud nákladným koníčkem?

Tyto tři faktory způsobily současnou situaci, jejíž reálný dopad si uvědomujeme až s několikaletým zpožděním. Záměrně v rámci této úvahy neuvádím problémy nadčasové, které bude církev řešit v každé době, úvahy o přiměřenosti farářských

platů a různost jejich bytových podmínek, co nejúčelnější nastavení vztahu církve a bohoslovecké fakulty, atd.

Jak se dostaneme dále?

Aktivní cestou je jednak vyhledávání laických kazatelů ve sborech, jednak slučování sborů tam, kde se jejich počet stane pro stávající počet kazatelů trvale neúnosným břemenem. To ostatní, především rozhodování mladých lidí pro kazatelskou službu, spočívá v rukou Božích a já se modlím za to, aby nám dal Pán Bůh ve smyslu Jana Karafiáta „rozváženíčko“ a my mohli uvažovat o perspektivě církve optimističtěji.

Miloš Hübner, farář

foto P. Capoušek

RECENZE

Tak mlád...

Rozhovor na čtyřikrát

Vlastně Tomáš Holub už zase tak mlád není. Rozhodně tak ale vypadá nebo působí, což jistě bude i odraz jeho vnitřku. Patří k tomu i to, že je sportovec – tělem, duší asi méně. Ta je usazena jinak. Udávala od mládí tón rozhodnutím, ke kterým by se leckdo neodhodlal celý život. Generálním sekretářem České biskupské konference se stal v době, kdy mu bylo kolem 45 let, a biskupem plzeňské diecéze ve čtyřiceti devíti. Sám papež mu svůj postřeh ohledně jeho mládí víckrát do tváře v dobrém vmetl; nejprve, když se ho ptal, zda má aspoň maturitu, pak zase se divil, jak někdo tak mladý může být už biskup.

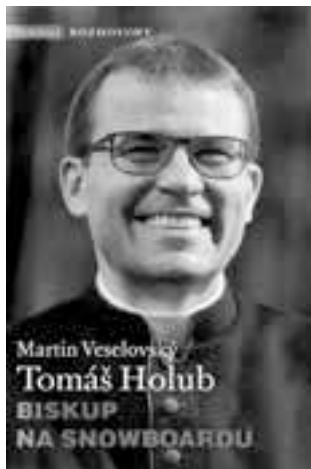
To není všechno. Když odjížděl jako vojenský kaplan na misi do Bosny, bylo mu devětadvacet a pro dráhu kněze se definitivně rozhodl v sedmácti. (Ovšem ne že by tenkrát neznal, co to je zamilovat se.)

Veselovský s Holubem v knížce rozeberou leccos; kromě různých epizod ze života tohoto

kněze se věnují spoustě závažných témat, která dnes nenechávají v klidu ani církve ani takzvanou nevěřící většinu. A konkrétněji? Vypráví se o dětství a mládí v Červeném Kostelci, kde prý bylo i za komunismu normální, že rodiny byly početné (Tomáš Holub měl čtyři mladší sourozence) a držely pohromadě, kde dokonce v rámci katolické církve působily jakési „zbytky skauta“ a na Květnou neděli a Velikonoční pondělí se koledovalo. Nebo o biskupském úřadě a přirozeně a hodně i o papeži Františkovi, kde si taky přečteme, že opravdu poprvé v dějinách římského katolictví jsme svědky toho, že „nejbližší spolupracovníci papeže říkají něco jiného než papež“. Také jde řeč o neblaze atraktivních církevních restitucích, navíc v kapitole s názvem Církev iritující. A samozřejmě a čtivě o vojenském kaplanství. Každý kaplan se nedostane zrovna do války, nemluvě o biskupově tehdejšímu věku. Byla to pro něho doba právě z hlediska jeho víry

nesporně zásadní, tehdy, „tváří v tvář zlu“ se totiž právě radikálně posílila.

Tomáš Holub je bezesporu postava otevřená, o tématech v římskokatolické církvi poněkud ošemetných mluví bez zábran, ať už jde o postavu nynějšího papeže, nebo o celibát, o rozvody, nebo o homosexualitu... Čte se to hezky a mně nezbyvalo než souhlasit.

K otevřenému přístupu k věcem má Tomáš Holub určitě vklad už od dětství, od rodičů, od tajně vysvěceného jezuity, se kterým závažně rozmlouval už někdy na prvním stupni základní školy. A už tehdy začal pociťovat hrdost na to, že s rodinou patří k „alternativcům“.

Je něco, co mě překvapilo? Asi rozlišování mužského a ženského stylu víry, spirituality, a teze, že té mužské se v naší zemi dnes nedostává.

A výhrady? Pro mě snad jen přílišné nadšení psychoterapeutickým výcvikem, kterému, zdá se mi, přisuzuje Tomáš Holub váhu, kterou bych já sama asi v těchto souvislostech takhle neviděla.

Patří se dodat, že autor Martin Veselovský se umí ptát. To vědí ti, co ho sledovali na ČT 24, i ti, co ho s gustem sledují dnes na DVTV. A na to, že, jak sám praví, je celoživotně pochybující bezvěrec, vypadá, když se této prelátské autority ptá, jako by věci rozuměl, jako by se neptal tak úplně zvenku. A to druhé – předpokládám, že je to on, kdo dal jednotlivým kapitolám název, a za to si určitě pochvalu zaslouží: Brány pekla ji nepřemohou; Ježíšek, který nenosí dárky; Můžete mě poslat někam; už zmíněná Církev iritující...

Co je vůbec víra? Co znamená ten protiklad věřící x nevěřící? Otázka, která přirozeně z celé knížky ční a zároveň na ni Tomáš Holub v celé knížce odpovídá.

A takhle nás umí přitom pobavit: „I když někteří říkají, že ke svému hledání Boha nepotřebují, myslím si, že je Bůh kdesi vzadu nějak pošťuchuje.“

Jana Plíšková

Martin Veselovský: Tomáš Holub. Biskup na snowboardu, Praha, Vyšehrad 2017, 128 s.

UPOUTÁVKA

Vydejme se po stopách stoleté dámy

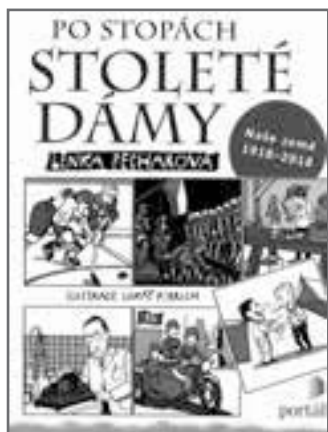
Žactvu i rodičům o Československu 1918–2018

Republika slaví vzácné jubileum. A s půvabnou encyklopedickou publikací *Po stopách stoleté dámy* přichází při té příležitosti osvědčená autorka knih pro školáky Lenka Pecharová.

Počte si žák prvního stupně, protože jednotlivé události jsou sepsány stručně, jen na několika

řádících. Dobře orientovat se bude systematik, protože celá knížka je uspořádána po ročnících od vzniku republiky v roce 1918 až do letošních stých narozenin. Se zájmem zalistují fanoušci sportovních úspěchů, protože jich za těch sto let byla spousta a většina z nich se v knížce ►

připomíná. Spokojeni budou určitě i čtenáři starších ročníků, protože se píše i o zásadních společenských událostech, které oni sami v průběhu svého života zažili. A na své si při-

jdou i chytré hlavy a vtipálci, protože knížka je protkána hlavolamy a dobovými vtipy.

Víte, že nohejbal, ovocný jogurt, kontaktní čočky, remoska nebo nanospider jsou české vynálezy? A víte, co znamená zkratka SUNAR

nebo kdy byl zrušen zákon zakazující učitelkám mít rodinu? To všechno v knize najdete. Dále se dočtete o Semtexu, triatlonových kláních s názvem Železní muži, o prvním dítěti „ze zku-mavky“, českých oskarových filmech, úspěších polární stanice v Antarktidě a mnoha dalších zajímavostech. Každý rok doprovází odstavec o významných historických událostech od vzniku Masarykovy první republiky přes zákeřnosti nacistické i komunistické totality až po časy nově nabyté svobody a dnešek. Knížku bohatě ilustroval Lukáš Fibrich.

Autorka knihy Lenka Pecharová absolvovala studia historie a germanistiky na Univerzitě Karlově a učitelství a anglický jazyk na Zápa-dočeské univerzitě v Plzni. Vyučuje na základní škole a publikačně se zaměřuje na souvislosti mezi jednotlivými předměty. Pro čtenáře Čes-kého bratra může být zajímavé, že její manžel je evangelický farář Jaroslav Pechar.

Daniela Ženatá

Lenka Pecharová: Po stopách stoleté dámy.

Praha, Portál 2018, 182 s.

POSLEDNÍ SLOVO

Půlnoc v kostele

Ještě na vysoké škole jsem se studijním kruhem absolvovala třídní exkurzi po památkách Říma a Vatikánu. Nejvíce jsem se těšila na chrám sv. Petra. Když jsem byla konečně uvnitř, nechala jsem se zlákat tichem jedné z postranních lodí; jinak byla všude spousta lidí. Usedla jsem do lavice a snažila se vnímat tu jedinečnou atmosféru. Kolem mě se vroucně modlilo pár věřících a i já se nechala strhnout geniem loci. Trable všedního dne zůstaly před kostelem a moje myšlenky letěly vzhůru. Ne tak moje hlava, která naopak padla dolů na objemný batoh. Opravdu nevím, jak dlouho jsem v tomto svatostánku nahlas chrápala. Vzbudila mě až

spolužačka, která se nemohla udržet smíchy, protože nejen zvuky, ale i přezka otištěná na mé tváři mluvily za vše.

O pár let později jsem se rozhodla vydat na Noc kostelů v Praze a pozvat svého tehdejšího přítele. Vlastně šlo teprve o naši druhou schůzku.

Přítel byl architekt a tak „kosteltúru“ pojal po svém, nejspíš ve snaze ukázat se v co nejlepším světle. Začali jsme v kostele Panny Marie Sněžné. On: „Jde o jednu z nejvyšších církevních staveb v Praze.“ Já: „A víš, že tu kázal Jan Želivský a že je tu podle legendy pohřben?“ Následoval Martin ve zdi. On: „Víš, proč se mu říká ve zdi?“ Já: „A víš, že se tu poprvé vysluhovala večeře Páně podobojí?“

Tímto způsobem jsme pokračovali až do Nerudovy ulice ke kostelu Panny Marie Matky ustavičné pomoci. Na rozdíl od ostatních kostelů byl tento

osvětlen pouze svíčkami. Bylo to nádherné. Takhle nějak to asi vypadalo v jeskyních nebo podzemních chodbách, kde se scházeli první křesťané. Díky tlumenému světlu nebylo vidět žádnou pompézní okrasu, jen Kristus z obrazu na hlavním oltáři zářil od planoucích svíček téměř nadpozemsky. Usedli jsme do lavice a mě po chvíli napadlo také přidat k hlavnímu oltáři malou svíčku, jak to dělají ostatní. Při jejím rozdělávání jsem si říkala, že by mě moc potěšilo, kdyby se přítel Petr osmělil a vzal mě za ruku a kdyby tato Noc kostelů nebyla naším posledním duchovním zážitkem.

Moje myšlenky ale náhle přetl zvuk motorové pily. Petr v lavici usnul a chrápal na celý kostel stejně, jako já kdysi ve Svatopetrském chrámu. Říkala jsem si, že to je osud, nějaké znamení. Petr to vzal prozaičtěji. Opravdu mě chytil za ruku a utekl se mnou z kostela. Naše další cesta vedla k němu domů.

Letošní noc kostelů se mnou manžel neabsoljuje. Bude doma hlídat našeho dvouletého syna.

A na závěr si dovoluji popřát všem návštěvníkům Noci kostelů 2018 spoustu příjemných duchovních zážitků.

Pavla Hájková

OZNÁMENÍ

Rekreace v Libštátě pro skupiny i jednotlivce

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Libštátě nabízí k rekreaci skupinám i jednotlivcům z církve celoroční ubytování na dobře vybavené faře v Libštátě, výhodou je dobrá poloha – do Jizerských hor, Krkonoš či Českého ráje není daleko, krom toho hosty láká i spousta pamětihodností v nedalekém okolí. Více informací na www.ubytovani.libstat.cz. Kontakt: Abigail Hudcová 607622358. (O letošních prázdninách je volný ještě celý srpen.) **Abigail Hudcová**

Pozvánka na sborový den 17. 6. 2019 v Hořicích

Hořický evangelický sbor vás srdečně zve na slavnost představení sborníku a výročí založení sboru.

Program:

10 h. bohoslužby s kázáním významného hosta
11 h. pozdravy a vzpomínky
12 h. oběd a káva
13 h. uvedení sborníku, společné rozhovory

OZNÁMENÍ

Pozvánka psychosociálního intervenčního týmu

Tradiční jarní setkání členů a příznivců Psychosociálního intervenčního týmu se koná od 20. do 21. 5. ve Zvonici u evangelického kostela Nejsvětější Trojice v Jungmannově ulici v Českém Brodě. Začátek je v neděli v 18 hodin.

Chceme společně sestavovat skládáčku příběhů, týkajících se sebevraždy, která nás všechny jako možnost

(a někdy jako skutečnost) provází po celý život, a podpořit tak vnímavost k tomuto tématu. Promýšlet budeme také program podzimní konference o roli médií v souvislosti s neštěstími.

PIT je „společenství, které všímavostí, vnímavostí, uznáním, přijetím, důvěrou, vírou povzbuzuje vzájemnost a naději v neštěstích“.

Více na www.pitcr.cz.

Karel Šimr

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Romana Čunderlíková,
Gabriela Fraňková Malinová,
Jiří Hoblík, Jan Kirschner,
Ondřej Kolář, Tomáš Pavelka,
Lenka Ridzoňová,
Adéla Rozbořilová, Adam Šůra,
Jana Vondrová

NA OBÁLCE

Program pro děti ve
farním sboru Brno II.,
foto Benjamín Skála

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Redakční uzávěrka červnového
čísla je 20. 5. 2018

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ
elektronicky a ve zvukové
podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x
ročně, jednotlivá čísla 25 Kč,
předplatné 290 Kč,
do zahraničí 790 Kč.
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

Cyklos témat pro rok 2018 je zaměřen na sté výročí založení Českobratrské církve evangelické.
Číslo 6/2018 bude mít název „Péče o kostely a jiné budovy“.

ISSN 1211-6793

CO NÁS ROZDĚLILO, MŮŽE NÁS I SPOJIT

TVOŘÍŠ TY!

pohodový seminář

24.6. – 1.7. 2018

Horský domov, Krkonoše

ČESKO-NĚMECKÉ VZTAHY A CO S TÍM, ANIMACE, SEMINÁŘE

PRÁCE NA ROUBENCE A HRBITOVĚ, VÝLETY A LEGRACE

Akte je česko-německá, tlumočená.

Info: prateleherlikovic.evangel.cz

Cena kurzu za týden s plnou penzí a péčí 1000 Kč.

Přihlášky: prateleherlikovic@seznam.cz nebo web.

POŘÁDÁ

Aktion Sühnezeichen
Friedensdienste

PARTNEŘI

ČESKOBRAŠEŘSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

TÁBOR J. A. K. BĚLEČ N. ORL.

28. 7. - 4. 8. 2018

CÍRKEV ŽIVĚ

"Tomu kdo žízní, dám napít zadarmo z pramene vody živé" Zj 21,6

30. 7. Pavel Pokorný - farář a člen synodní rady

31. 7. Ladislav Moravetz - celocírkevní kantor

1. 8. Kwanghyun Ryu - farář korejského sboru

2. 8. Jana Ungerová - misionářka katolické církve

3. 8. Vojtěch Berger - žurnalista

program pro všechny generace - rekreace - výlety - koupání v přírodě - noční kino

TEN-SING pro mládež - společná modlitba a duchovní obnova - sportování - lodičky - blízkost velkoměsta

přihlašujte se na webu: <https://prihlasky.srce.cz/leta>

dotazy na telefonu: 224 999 233

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

100 LET ■
VÝROČÍ ■
CÍRKVE ■

RADUJME SE VŽDY SPOLEČNĚ

OSLAVY 100. VÝROČÍ VZNIKU ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ

PARDOBICE 27. – 30. 9. 2018

IDEON

ČTVRTEK 27. 9. – NEDĚLE 30. 9.

přednášky, panelové diskuse,
hudební vystoupení – Tygroo, výstavy, filmy

PERNŠTÝNSKÉ NÁMĚSTÍ

SOBOTA 29. 9.

bohoslužby, hudební vystoupení – Consonare,
Let's Go!, Noční optika, Svatopluk,
improvizační divadlo, výstavy,
koncert pro děti – Kapela Bombardák,
prezentace Diakonie a malých nakladatelství

BUBENÍKOVY SADY

SOBOTA 29. 9.

hudební vystoupení – Evangelická konzervatoř
Olomouc, rouská kapela,
divadlo pro děti – Hravá logopedie,
prezentace evangelických škol

KRAJSKÁ KNIHOVNA

SOBOTA 29. 9.

panelové diskuse na téma etnických, náboženských
a sexuálních menšin, výstava – Předsudky

KOSTEL ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ

PÁTEK 30. 9. – SOBOTA 29. 9.

hudební vystoupení – pěvecký sbor ECHO,
M. Šlechta – Kázání na hoře,
přednáška, modlitby Třízvě

PO CELOU DOBU OSLAY BOHATÝ DOPROVODNÝ PROGRAM

dílky pro děti i dospělé, komentované procházky,
sportovní hry, bojová hra, pub

VSTUP VOLNÝ
WWW.100LETCE.CZ